

<https://amf.ui.ac.ir>

Journal of Asset Management and Financing
E-ISSN: 2383-1189
Vol. 13, Issue 2, No. 49, Summer 2025, p 77-80
Received: 07/08/2024 Accepted: 28/12/2024

Research Paper

A Systematic Review of the Microfinance Literature: An ADO-TCM Framework Approach

Bahman Khodapanah*

Assistant Professor, Department of Business Management, Faculty of Social Sciences, Mohaghegh Ardabili University, Ardabil, Iran
khodapanah@uma.ac.ir

Mohammad Bashokouh Ajirlou

Professor, Department of Business Management, Faculty of Social Sciences, Mohaghegh Ardabili University, Ardabil, Iran
bashokouh@uma.ac.ir

Fariba Mesri Eisalou

M.A. Student, Department of Business Management, Faculty of Social Sciences, Mohaghegh Ardabili University, Ardabil, Iran
mesri.fariba1997@gmail.com

Abstract

Microfinance, recognized as a transformative approach in economic and social development, particularly within low-income communities, has garnered increasing attention. The primary objective of this study is to conduct a systematic review of microfinance literature utilizing a framework-based approach grounded in the ADO-TCM model, which employs the meta-synthesis approach. This framework provides an in-depth analysis of the structure of relevant studies, encompassing predecessors, research decisions, research outcomes (ADO), utilized theories, study contexts, and research methods (TCM). An extensive search in reputable scientific databases yielded 50 highly cited articles related to microfinance, which were then subjected to in-depth content analysis. Relevant constructs were extracted using open and axial coding strategies, leading to the identification of seven categories of predecessors, eight types of research decisions, and six primary outcomes. Furthermore, this study identified 14 theories, seven study contexts, and three research methods pertinent to microfinance. Consequently, the study highlights existing gaps in current research and suggests future research areas to enhance microfinance strategies and increase their impact.

Keywords: Economic development, Microfinance, Meta-synthesis, ADO-TCM framework

Introduction

In the era of globalization and technological advancement, understanding the landscape of microfinance is essential. Microfinance involves the provision of financial services to low-income and impoverished individuals, playing a crucial role in fostering inclusive growth and development within a country. By offering financial opportunities to underserved segments of society, microfinance enhances economic participation and contributes to overall economic growth (Judijanto et al., 2024; Beg et al., 2024; Pimpale, 2012). By providing access to credit and financial tools, microfinance empowers individuals to improve their standard of living and escape poverty (Palmkvist & Lin, 2015). The global expansion of microfinance across more than 120 countries, bolstered by the support of multinational institutions and governments, underscores its significance in promoting economic and social empowerment (Hossain et al., 2024; Pattnaik et al., 2024). Given the importance of microfinance and the expanding body of research in this area, the primary objective of this study is to conduct a systematic review of the microfinance literature using the integrated theoretical framework of ADO-TCM. In this context, the research questions are as follows: 1) What research areas have been explored in prior microfinance studies? 2) What theories have been applied in the existing microfinance research? 3) What research methods have been employed in previous studies? 4) What key antecedents influence microfinance? 5) What decisions derived from these antecedents shape microfinance outcomes? 6) What outcomes result from these decisions?

Materials & Methods

Meta-synthesis is a research method within the broader category of research synthesis. Bench and Day (2010) define research synthesis

*Corresponding author

Khodapanah, B. , Bashokouh Ajirlou, M. and Mesri Eisalou. (2025). A systematic review of microfinance literature (approach based on ADO-TCM framework). *Journal of Asset Management and Financing*, 13(2), 77-80.

2383-1189 © University of Isfahan

This is an open access article under the CC BY-NC-ND/4.0/ License (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).

10.22108/amf.2024.142389.1907

as encompassing four main components: (1) Meta-theory: analysis of the theories used in previous studies; (2) Meta-method: analysis of the methodologies employed in those studies; (3) Meta-synthesis: qualitative analysis of the findings from past studies; and (4) Meta-analysis: quantitative analysis of study findings. Meta-synthesis involves systematically examining data and findings extracted from related qualitative studies. The sample for a meta-synthesis is drawn from selected qualitative studies based on their relevance to the research question (Walsh & Downe, 2005). It is important to note that meta-synthesis does not entail a comprehensive review of the qualitative literature on a topic, nor does it involve the analysis of primary or secondary data from selected studies. Instead, it focuses on analyzing and synthesizing the findings of these studies. In essence, meta-synthesis integrates the interpretations of primary data from the selected research. This approach is particularly suited for qualitative studies that may not be grounded in broad theoretical frameworks; rather than simply summarizing findings, it offers an interpretive synthesis (Zimmer, 2006; Sandelowski & Barroso, 2007). The methodology employed in this study follows the seven-step process outlined by Sandelowski and Barroso (2007) for meta-synthesis, which has been applied to examine the ADO-TCM framework within the field of microfinance. This framework thoroughly investigates the structure of past studies, including antecedents, decisions, outcomes (ADO), theories used, research contexts, and methodologies (TCM).

Findings

Using the meta-synthesis approach and the seven-step method outlined by Sandelowski and Barroso (2007), this study conducted an extensive search in reputable academic databases, resulting in the selection of 50 highly cited studies related to microfinance. These studies were thoroughly content-analyzed to extract relevant constructs. Consequently, the study identified seven categories of antecedents: (1) Performance and efficiency, (2) Social and economic factors, (3) Policy and regulations, (4) Resources and financing, (5) Advancements, (6) Financial risks and challenges, and (7) International factors. Additionally, eight types of research decisions were identified: (1) Potential behaviors, (2) Small businesses, (3) Gender-based entrepreneurship, (4) Social entrepreneurship, (5) Individual entrepreneurship, (6) Women's entrepreneurship, (7) Collaborative and collective entrepreneurship, and (8) Creation of shared value. The study also identified six primary outcomes: (1) Sustainable and resilient economic development, (2) Self-sufficiency, (3) Improved living conditions and poverty reduction, (4) Social interactions, (5) Entrepreneurial ecosystem development, and (6) Enhanced business environment. Furthermore, the present studies identified 14 theories, including Institutional Theory, Supply and Demand Theory, State Capacity Theory, Market Segmentation Theory, Glass Ceiling Theory, Life Cycle Theory, Motivation-Profit Theory, Virtuous Spiral Theory, Capability Theory, Resilience-Asset Theory, Hybrid Organizations Theory, Behavioral Economics Theory, Resource-Based Theory, and Agency Theory. The focus areas of the research included countries such as Bangladesh, India, China, Eastern Europe, Central Asia, Africa, Latin America, and other regions in Asia (excluding India and Bangladesh). The research approaches employed were quantitative, qualitative, and mixed methods, utilizing both cross-sectional and longitudinal time frames.

Discussion & Conclusion.

The primary objective of this study is to conduct a systematic review of the microfinance literature through the ADO-TCM framework. As one of the first comprehensive studies in this field, it systematically examines the factors influencing microfinance and categorizes them into constructs such as antecedents, decisions, outcomes, methods, contexts, and theories. Previous research indicates that microfinance has had significant positive impacts on poverty reduction, women's empowerment, and entrepreneurial growth, particularly in developing countries, since the 1970s. However, the success and sustainability of these programs depend on factors such as socio-economic contexts and the regulatory environment. Moreover, prior studies have shown that while microfinance can provide vital financial resources to disadvantaged populations, its effectiveness relies on various factors, including financial literacy and education. This study highlights the financial challenges associated with microfinance, such as risk management and the need for continuous innovation to meet the evolving demands of clients. Additionally, it identifies several key gaps in the academic literature, including the overemphasis of previous research on specific countries such as those in Africa, China, India, and Bangladesh, as well as the lack of comparative studies across different geographic regions. This underscores the need for further research on microfinance in developed countries and the exploration of cultural impacts on its adoption and effectiveness. Ultimately, future studies should aim to address these gaps, evaluate the long-term impacts of microfinance, and explore innovative models that enhance its scalability and sustainability.

مقاله پژوهشی

مروری نظام‌مند بر ادبیات تأمین مالی خرد (رویکرد مبتنی بر چارچوب ADO-TCM)

بهمن خدایانه *

استادیار، گروه مدیریت بازرگانی، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران
khodapanah@uma.ac.ir

محمد باشکوه اجیرلو

استاد، گروه مدیریت بازرگانی، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران
bashokouh@uma.ac.ir

فریبا مصری عیسی‌لو

دانشجوی کارشناسی ارشد، مدیریت بازرگانی، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران
fariba.mesri1376@gmail.com

چکیده

به تأمین مالی خرد به‌عنوان یک رویکردی تحول‌آفرین در عرصه توسعه اقتصادی و اجتماعی به‌ویژه در جوامع کم‌درآمد و فقیر، به طور فزاینده‌ای توجه شده است. هدف اصلی پژوهش حاضر مرور نظام‌مند ادبیات تأمین مالی خرد با رویکرد مبتنی بر چارچوب ADO-TCM است که با استفاده از روش فراترکیب چارچوبی ارائه می‌دهد که این چارچوب، ساختار مقالات را از جمله پیشینیان، تصمیمات، پیامدهای پژوهشی (ADO)، نظریه‌های استفاده‌شده، زمینه مطالعاتی و روش‌های پژوهشی (TCM) بررسی عمیق می‌کند؛ در این راستا، با جست‌وجوی گسترده در پایگاه‌های علمی معتبر، ۵۰ مقاله پراستناد مرتبط با تأمین مالی خرد انتخاب و به طور عمیق تحلیل محتوایی شدند و سازه‌های مربوط با استفاده از استراتژی کدگذاری باز و محوری استخراج شد؛ بنابراین، هفت دسته پیشینیان، هشت نوع تصمیم پژوهشی و شش پیامد اصلی شناسایی شدند؛ علاوه‌براین، پژوهش حاضر ۱۴ نظریه، ۷ زمینه مطالعاتی و ۳ روش پژوهشی مرتبط با تأمین مالی خرد را شناسایی کرده است و در نتیجه مرور خلأهای موجود در پژوهش فعلی را برجسته کرده و زمینه‌های پژوهشی آینده را برای بهبود راهبردهای تأمین مالی خرد و افزایش تأثیر آن پیشنهاد می‌دهد.

کلیدواژه‌ها: توسعه اقتصادی، تأمین مالی خرد، فراترکیب، چارچوب ADO-TCM

طبقه‌بندی: JEL: G21, O16, L26, I38

* نویسنده مسئول

خدایانه، بهمن، باشکوه اجیرلو، محمد و مصری عیسی‌لو، فریبا. (۱۴۰۴). مروری نظام‌مند بر ادبیات تأمین مالی خرد (رویکرد مبتنی بر چارچوب ADO-TCM). مدیریت دارایی و تأمین مالی، ۱۳(۲)، ۷۷-۱۰۴.

مقدمه

باتوجه به جهانی شدن و پیشرفت‌های فناورانه، درک چشم‌انداز تأمین مالی خرد^۱ ضروری شده است. تأمین مالی خرد به ارائه خدمات مالی به افراد فقیر و با درآمد پایین اشاره دارد و برای رشد و توسعه جامع یک کشور بسیار حیاتی است؛ زیرا ارائه خدمات مالی به اعضای محروم و کم‌درآمد جامعه باعث نفوذ گسترده‌تر خدمات مالی در اقتصاد می‌شود و در نتیجه به رشد کمک می‌کند (Judijanto et al., 2024; Beg et al., 2024; Pimpale, 2012). افراد فقیر خواستار صدقه نیستند؛ آنها به دنبال دسترسی و فرصت هستند. تأمین مالی خرد فقرا را قادر می‌سازد تا در تصمیم‌گیری‌ها شرکت کنند و بر زندگی خود کنترل داشته باشند. ارائه خدماتی که روحیه کارآفرینی افراد فقیر را تحریک کند، برای ریشه‌کن کردن فقر حیاتی است. به طور سنتی، فقرا به عنوان افراد «پرریسک» در نظر گرفته می‌شوند و از سوی مؤسساتی مانند بانک‌ها، صندوق‌های مشترک و شرکت‌های کارت اعتباری به خوبی خدمات‌رسانی نمی‌شوند. یکی از اهداف اصلی تأمین مالی خرد، کاهش فقر است؛ به طوری که رابرت کریستن^۲ از بنیاد گیتس^۳ بیان کرده است: «دنیایی را بسازیم که در آن تعداد بیشتری از خانوارهای فقیر و نزدیک به فقر بتوانند به طور مداوم به مجموعه‌ای گسترده و باکیفیت از خدمات مالی دسترسی داشته باشند؛ خدماتی که شامل اعتبار، پس‌انداز، بیمه و انتقال وجه می‌شود.» (Watkins, 2018; Pimpale, 2012).

تأمین مالی خرد تنها برای سرمایه‌گذاری در فعالیتهای اقتصادی استفاده نمی‌شود، بلکه به تأمین هزینه‌های بهداشتی، آموزش و مصرف خانوار و کاهش آسیب‌پذیری در برابر بحران‌ها نیز اختصاص دارد. دسترسی به خدمات مالی پتانسیل این را دارد که به افراد فقیر کمک کند تا وضعیت بهداشتی و تغذیه خود را بهبود بخشند، دارایی‌ها و درآمد خانوار را افزایش دهند و برای آینده خود برنامه‌ریزی کنند (Palmkvist & Lin, 2015). تأثیرات مثبت تأمین مالی خرد منجر به گسترش آن در بیش از ۱۲۰ کشور شده و با کمک‌های مالی دولت‌ها و بانک‌های توسعه چندملیتی مانند بانک توسعه آفریقا و بانک جهانی تقویت شده است؛ این نوآوری مالی به میلیاردها نفر در سراسر جهان دسترسی به تأمین مالی می‌دهد و اقتصاد جهانی را متحول کرده است (Hossain et al., 2024; Pattnaik et al., 2024).

اگر افراد جامعه را به فقیر، متوسط و مرفه دسته‌بندی کنیم، گروه هدف تأمین مالی خرد شامل افراد مرفه نمی‌شود. این اعتبارات برای سه دسته دیگر است: دسته اول کسانی هستند که توان بازپرداخت اصل اعتبارات را ندارند؛ دسته دوم کسانی هستند که قادر به بازپرداخت اصل اعتبارات هستند، اما نمی‌توانند سود آن را پردازند؛ دسته سوم شامل کسانی می‌شود که توانایی بازپرداخت اصل و سود اعتبارات را دارند، اما وثیقه مناسب ندارند. این دسته شامل فقرای فعال اقتصادی و قشر متوسط است؛ بنابراین، تأمین مالی خرد عمدتاً برای دسته‌های دوم و سوم است (Shahidinasab, 2016)؛ از جمله بازنشستگان، افراد آواره، کارگران اخراج‌شده، کشاورزان کوچک، کارآفرینان خرد و زنان هستند که ارائه دسترسی به وام‌های خرد به زنان می‌تواند استقلال اقتصادی آنها و قدرت تصمیم‌گیری در خانواده و جامعه‌شان را بهبود بخشد؛ علاوه بر این، وام‌گیرندگان تأمین مالی خرد عمدتاً خوداشتغال، کارآفرینان خانگی هستند که دارای منابع درآمد ناپایدار هستند و به دو گروه روستایی و شهری تقسیم می‌شوند (Ferraro & Arena, 2024; Pattnaik et al., 2024).

براساس گزارش وضعیت تأمین مالی خرد^۴ در سال ۲۰۱۹، بیش از ۱۳۹ میلیون مشتری کم‌درآمد و محروم حدود ۱۲۴ میلیارد دلار وام دریافت کرده‌اند. تأمین مالی خرد یکی از راه‌های دستیابی به شمول مالی است؛ به عبارت دیگر، شمول مالی هدف است، درحالی‌که تأمین مالی خرد روشی برای دستیابی به آن هدف است و امکان تسهیل مصرف را فراهم می‌کند؛

¹ Microfinance

² Robert Christen

³ Gates Foundation

⁴ Microfinance Barometer report

به‌گونه‌ای که فقرا می‌توانند در زمان نیاز مبالغ کوچک وام بگیرند و آن را در زمان دریافت درآمد بازپرداخت و بدین ترتیب نوسانات اقتصادی را جبران کنند (Danaan, 2018; Ferraro & Arena, 2024). مدل گرامین بانک^۱، توسعه‌یافته توسط محمد یونس^۲ در دهه ۱۹۹۰ به‌خوبی شناخته شد و به کاهش فقر و توانمندسازی زنان کم‌درآمد کمک کرد. بانک گرامین در طول ۲۰ سال گذشته بیش از ۶/۵ میلیون دلار وام تأیید کرده و همواره درصد بازپرداخت وام‌های خود را بالای ۹۸ درصد نگه داشته است. این وام‌ها بدون نیاز به وثیقه تأیید شدند. برنامه‌های تأمین مالی خرد و قابلیت آن برای مبارزه با نابرابری‌های اجتماعی و مالی، حوزه‌های پژوهشی روبه‌رشدی هستند (Beg et al., 2024).

بنابراین باتوجه‌به اهمیت تأمین مالی خرد و گسترش پیشینه پژوهشی در این حوزه، هدف اصلی پژوهش حاضر مروری نظام‌مند بر ادبیات تأمین مالی خرد با استفاده از چارچوب نظری یکپارچه ADO-TCM است. این چارچوب ترکیبی است از چارچوب ADO (پیشینیان، تصمیمات و نتایج)^۳ که پائول و بنیتو (Paul & Benito, 2018) ارائه کرده‌اند و چارچوب TCM (نظریه، زمینه، روش)^۴ که پائول و همکاران (Paul et al., 2017) پیشنهاد داده‌اند. در این پژوهش با استفاده از روش مرور سیستماتیک و با کمک چارچوب ADO-TCM حوزه مالی مرور و هدایت و به سؤالات پژوهش پاسخ داده شد. سؤالات پژوهش مدنظر به این صورت مطرح شدند: ۱- چه زمینه‌های پژوهشی در مطالعات قبلی تأمین مالی خرد بررسی شده‌اند؟ ۲- چه نظریه‌هایی در پژوهش‌های قبلی تأمین مالی خرد به کار رفته‌اند؟ ۳- چه روش‌های پژوهشی در مطالعات قبلی استفاده شده‌اند؟ ۴- پیشینیان تأثیرگذار بر تأمین مالی خرد کدام‌اند؟ ۵- چه تصمیماتی از پیشینیان شناسایی شده در تأمین مالی خرد نشئت می‌گیرند؟ ۶- چه پیامدهایی از این تصمیمات حاصل می‌شوند؟ با پرداختن به این سؤالات، این مطالعه دیدگاهی جامع و نظام‌مند از دانش موجود درباره تأمین مالی خرد ارائه داده و شکاف‌هایی را شناسایی کرده است که نیاز به بررسی بیشتر دارند. همان‌طور که پژوهشگرانی مانند هالند و هیوستون (Hulland & Houston, 2020) و پائول و کریادو (Paul & Criado, 2020) اشاره کرده‌اند، مرورهای نظام‌مند برای ترکیب و پیشبرد دانش، شناسایی شکاف‌ها و ناهماهنگی‌های دانش و پیشنهاد مسیرهای پژوهشی آینده ضروری هستند. سازماندهی ساختار مقاله بدین شرح است که در بخش دوم مبانی نظری بررسی شد، در بخش سوم روش پژوهش درباره آن بحث شد، در بخش چهارم یافته‌ها بررسی شدند و نهایتاً در بخش پنجم نتیجه‌گیری شده و پیشنهادهای از منظر سیاستی و مطالعاتی ارائه شد.

مبانی نظری

در ادبیات، تعاریف متنوعی از تأمین مالی خرد وجود دارد. بومن (1990) تأمین مالی خرد را به‌عنوان «کوچک، کوتاه و بدون وثیقه» توصیف می‌کند. او اشاره می‌کند که بسیاری از شیوه‌های کنونی میکروفاینانس در واقع از معاملات اعتباری متقابل مبتنی بر جامعه ناشی می‌شوند که براساس اعتماد و وام‌گیری و بازپرداخت بدون وثیقه بوده‌اند (Bouman, 1990 cited in Fernando, 2004). اورتو (1999) تأمین مالی خرد را به سادگی به‌عنوان ارائه خدمات مالی به افراد خوداشتغال فقیر و بسیار فقیر تعریف می‌کند (Oreto, 1999 cited in Nkungwana, 2020). بانک توسعه آسیایی (2000) تأمین مالی خرد را به‌عنوان ارائه گستره‌ای از خدمات مانند پس‌لنداز، سپرده‌گذاری، وام، خدمات پرداخت، انتقال پول و بیمه به خانوارهای فقیر و کم‌درآمد و شرکت‌های خرد آنها تعریف می‌کند. این تعریف از تأمین مالی خرد به افراد زیر خط فقر محدود نمی‌شود، بلکه شامل خانوارهای کم‌درآمد نیز می‌شود (Asian Development Bank, 2000 cited in Kumar et al., 2015).

¹ Grameen Bank model

² Mohammad Yunus

³ Antecedents, Decision, Outcomes

⁴ Theories, Context, Methods

پارکر و همکاران (۲۰۰۰) تأمین مالی خرد را به‌عنوان ارائه وام‌های کوچک (که «اعتبار خرد»^۱ نامیده می‌شود) یا خدمات پس‌انداز برای افرادی تعریف می‌کنند که از سیستم بانکی رسمی محروم هستند (Parker et al., 2000 cited in Hailu, 2023)؛ به همین ترتیب، شراینر و کولومبت تأمین مالی خرد را «تلاش برای بهبود دسترسی به سپرده‌های کوچک و وام‌های کوچک برای خانوارهای فقیر که توسط بانک‌ها نادیده گرفته می‌شوند» تعریف می‌کنند (Schreiner & Colombet, 2001). از سوی دیگر، رایبسنون (۲۰۰۱) یکی از جامع‌ترین تعاریف تأمین مالی خرد را ارائه می‌دهد و آن را به‌عنوان خدمات مالی کوچک مقیاس برای اعتبار و سپرده‌ها تعریف می‌کند که به این افراد ارائه می‌شود: کشاورزی، ماهیگیری یا دامداری می‌کنند؛ بنگاه‌های کوچک یا خردی را اداره می‌کنند که کالاها را تولید، بازیافت، تعمیر یا معامله می‌کنند؛ خدمات ارائه می‌دهند؛ برای دستمزد یا کمیسیون کار می‌کنند؛ از اجاره دادن مقادیر کمی زمین، وسایل نقلیه، حیوانات بارکش یا ماشین‌آلات و ابزارها درآمد کسب می‌کنند و دیگر افراد یا گروه‌های محلی در کشورهای در حال توسعه در مناطق روستایی و شهری (Robinson, 2001 cited in Nkungwana, 2020).

سازمان ملل متحد (۲۰۰۵) تأمین مالی خرد را به‌عنوان وام‌ها، پس‌اندازها، بیمه‌ها، خدمات انتقال، وام‌های خرد و دیگر محصولات مالی هدفمند برای مشتریان با درآمد پایین تعریف می‌کند (Nkungwana, 2020; United Nations, 2005 cited in Hailu, 2023). در مجموع، تمرکز اصلی این تعاریف بر ارائه خدمات مالی کوچک و متنوع به افراد فقیر و کم‌درآمد، توانمندسازی اقتصادی و بهبود استاندارد زندگی آنها و استفاده از روش‌های مختلف تأمین مالی خرد برای دستیابی به این اهداف است.

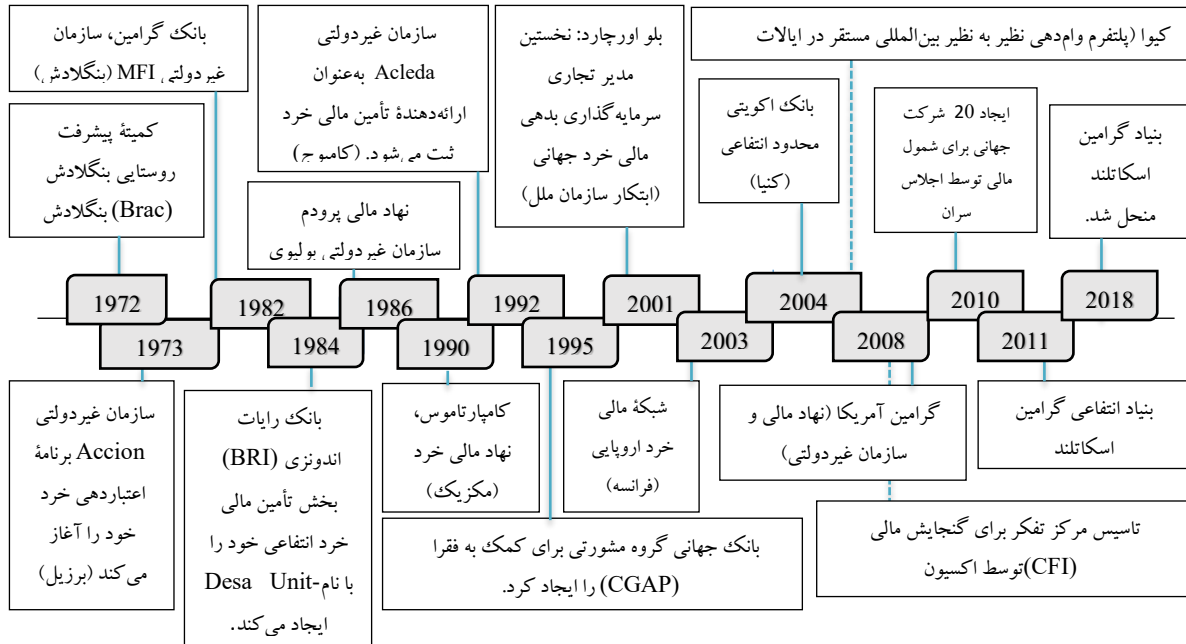
تاریخچه تأمین مالی خرد را می‌توان تا اواسط دهه ۱۸۰۰ ردیابی کرد؛ زمانی که نظریه پرداز لیساندر اسپونر^۲ درباره فواید اعتبارهای کوچک برای کارآفرینان و کشاورزان به‌عنوان راهی برای خارج کردن مردم از فقر می‌نوشت. فردریش ویلهلم ریفایزن^۳، به طور مستقل از اسپونر اولین بانک‌های تعاونی قرض‌الحسنه را برای حمایت از کشاورزان در مناطق روستایی آلمان تأسیس کرد؛ با این حال استفاده مدرن از اصطلاح «تأمین مالی خرد» ریشه در دهه ۱۹۷۰ دارد (Kannan & Panneerselvam, 2013) و این ایده بیشتر با محمد یونس، اقتصاددانی مرتبط است که در اوایل دهه ۱۹۷۰ میلادی در بنگلادش استاد بود. او در میان قحطی‌ای که سراسر کشور را فراگرفته بود، شروع به ترویج مفهوم میکروفاینانس کرد و به خانواده‌های فقیر در شهرهای اطراف وام‌های کوچک اعطا می‌کرد تا چرخه فقر را بشکنند. این آزمایش موفقیت چشمگیری داشت. یونس بازپرداخت به‌موقع و تغییرات چشمگیری را در کیفیت زندگی وام‌گیرندگان مشاهده کرد (Jafar et al., 2016). محمد یونس مدلی به نام مدل گرامین ارائه و براساس آن، بانک گرامین را تأسیس کرد. برای تمرکز بر فقیرترین افراد، این بانک فقط به خانوارهایی وام می‌داد که حداقل نیم هکتار زمین داشتند. نرخ‌های بازپرداخت زیاد ننگه داشته شد و بانک فعالیت‌های خود را به سایر مناطق کشور گسترش داد. در کمتر از ده سال، این بانک به‌طور مستقل از دولت عمل کرد و بنیان‌گذاران و هزینه‌های تبلیغاتی برای بازپرداخت ۹۸ درصدی وام‌ها تأمین شدند. در سال ۲۰۰۶ یونس جایزه صلح نوبل را دریافت کرد. موفقیت بانک گرامین بی‌توجه نماند. مؤسسه‌اتی که این مدل را کپی کرده بودند، تقریباً در تمام مناطق جهان ظهور کردند. بین سال‌های ۱۹۹۷ و ۲۰۰۲ تعداد کل مؤسسات مالی کوچک از ۶۱۸ به ۲۵۷۲ افزایش یافت. این مؤسسات حدود ۶۵ میلیون مشتری را در بر می‌گرفتند که در سال ۱۹۹۷ تعدادشان ۱۳/۵ میلیون بود و رشد سالانه ۳۵ درصدی داشتند (Jafar et al., 2016). در همین دوره، ورود انواع مختلف مؤسسات مالی، از جمله بانک‌های تجاری، بانک‌های مالی خرد و

¹ Microcredit

² Lysander Spooner

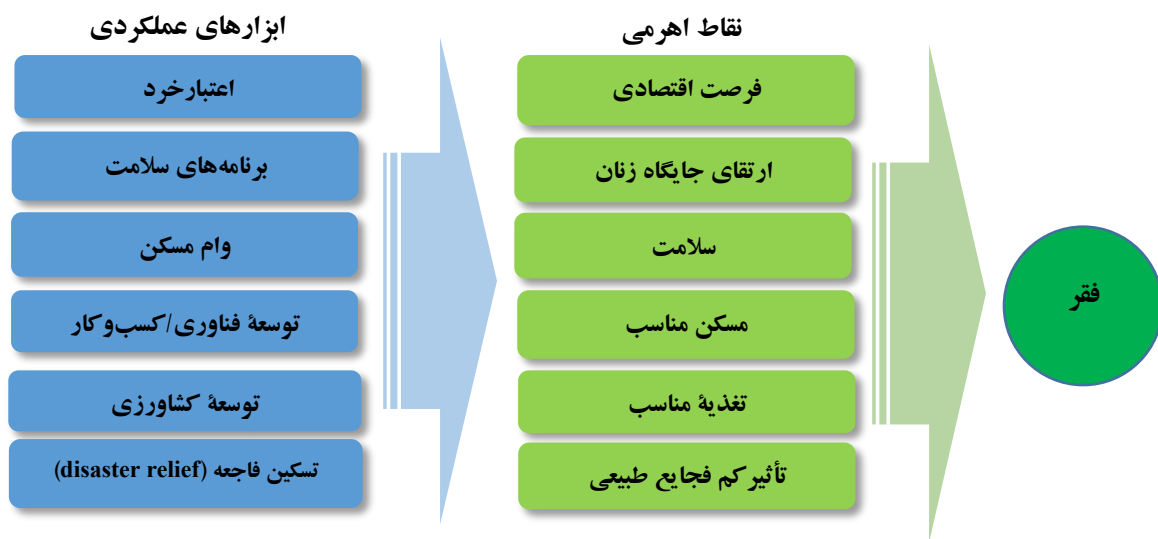
³ Friedrich Wilhelm Raiffeisen

بانک‌های اسلامی، ساختار صنعت مالی را تغییر دادند. این دسته‌بندی‌های مختلف بانک‌ها با ارائه مجموعه‌ای از محصولات مالی با ریسک‌ها و ساختارهای قیمت‌گذاری متفاوت، هزینه‌های جست‌وجو و تراکنش را کاهش می‌دهند. در ابتدا، بانک‌های تجاری تنها بازیگران فعال نه‌تنها در بازارهای مالی توسعه‌یافته، بلکه در بیشتر کشورهای در حال توسعه بودند. با ورود مؤسسات مالی خرد در اوایل دهه ۱۹۷۰ و رشد مداوم آنها در طول سال‌ها، کل چشم‌انداز بازارهای مالی در سراسر جهان تغییر کرده است (Gatto & Sadik-Zada, 2022). شکل (۱) جدول زمانی رویدادهای تأمین مالی خرد را نشان می‌دهد.

شکل (۱). جدول زمانی رویدادهای تأمین مالی خرد (باجده و همکاران، ۲۰۲۲)

Figure (1). Timeline of Microfinance Events (Bajde et al., 2022)

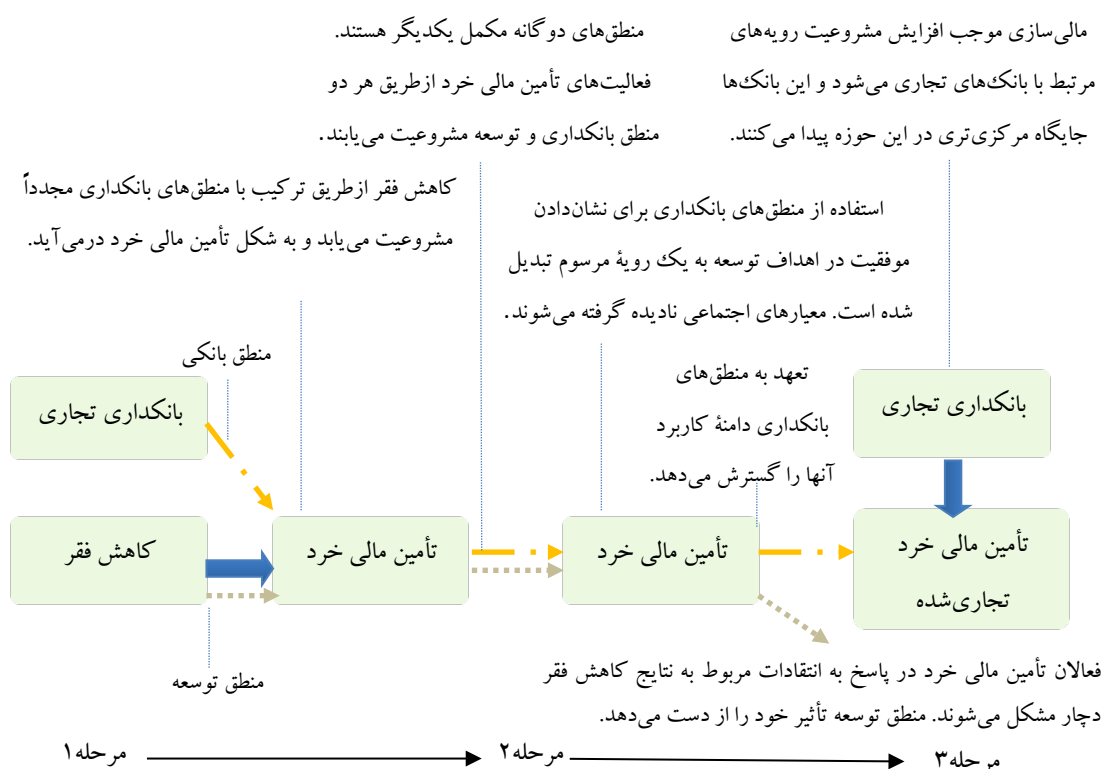

شکل (۲). مدل گرامین بانک (جعفر و همکاران، ۲۰۱۶)

Figure (2). Grameen Bank Model (Jafar et al., 2016)

شکل (۲) مدل مفهومی را نشان می‌دهد که بانک گرامین در حال حاضر به کار بسته است. ابزارهای عملکردی گوناگونی مانند توسعه کسب‌وکار و برنامه‌های سلامت استفاده می‌شوند تا عوامل مؤثر را بر فقر تعدیل کنند؛ برای مثال وام مسکن باعث بهبود وضعیت مسکن می‌شود که خود موجب کاهش فقر می‌شود.

حال سؤال این است که این برنامه‌ها چگونه به افراد بی‌سوادی وام می‌دهند که وثیقه بانکی، ضامن و نیز دیگر ویژگی‌های لازم برای گرفتن وام را ندارند؟ طبیعتاً باید ریسک پرداخت‌نکردن اقساط چنین وام‌هایی به نحو مناسبی مدیریت شود. چهار خصوصیت بارز در مواجهه با این ریسک در گرامین بانک، عبارت‌اند از: ۱- قرض دادن پول به گروه‌های کوچک به جای افراد؛ ۲- هدف‌گذاری برای پرداخت بخش عمده وام‌ها به زنان؛ ۳- پیشنهاد اعطای وام در سطوح مختلف؛ ۴- پیشنهاد نرخ بهره‌ای بالاتر از نرخ بهره رایج (Khandker & Samad, 2018).

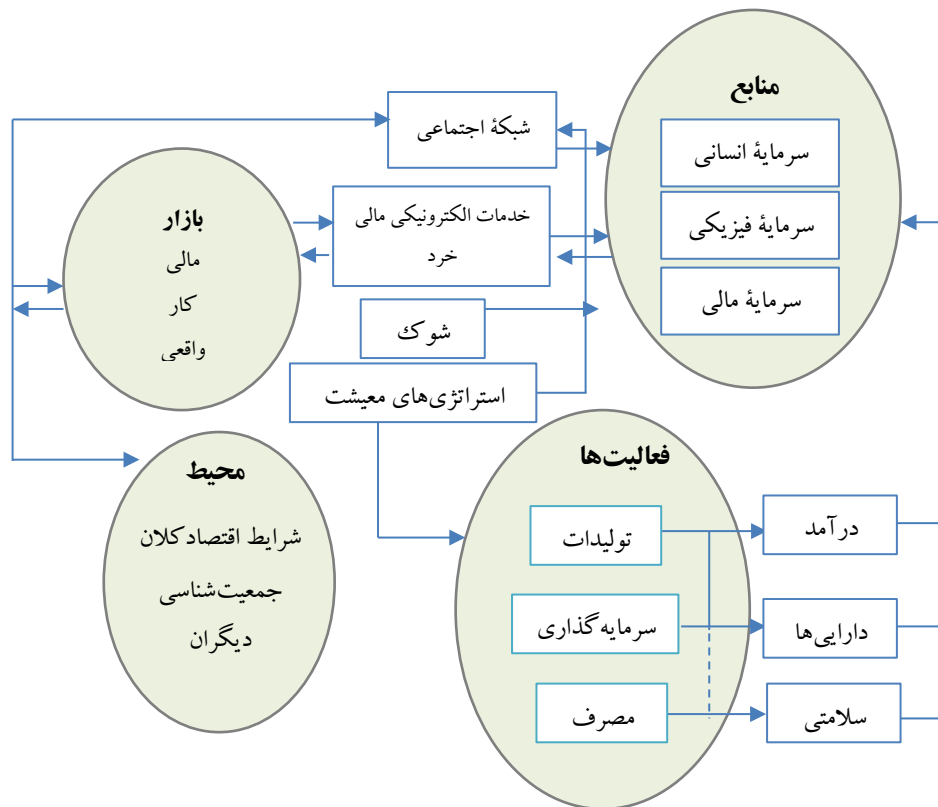
شکل (۳). استدلال‌های توسعه و بانکداری در تکامل تأمین مالی خرد (کنت و دسین، ۲۰۱۳)

Figure (3). Development and Banking Rationales in the Evolution of Microfinance (Kent & Dacin, 2013)

الگوی کنت و دسین که رویکردی نهادگرایی به تأمین مالی خرد دارند، نشان می‌دهد که تعامل بین تأثیرات بانکداری تجاری و کاهش فقر، تکامل تأمین مالی خرد مدرن را شکل داده است. منطق بانکداری تجاری به طور فزاینده‌ای جایگزین اصول بنیادی کاهش فقر و توسعه حوزه مالی خرد در طول زمان می‌شود. در این حالت این فرایند جابه‌جایی می‌تواند به طور ناخواسته اتفاق بیفتد؛ زیرا سازمان‌هایی که چندین منطق را تجسم می‌کنند، به طور نامتناسبی از تنها یکی از آن منطق‌ها هنگام توسعه حساب‌های قانونی فعالیت خود برای ذی‌نفعان استفاده می‌کنند (Kent & Dacin, 2013). با استناد به الگوی ارائه‌شده در شکل (۳) می‌توان فهمید که نهادهای تأمین مالی و سیاست‌گذاران حوزه اقتصادی ابزار مختلف تأمین مالی خرد را با هدف تسکین و کاهش فقر افراد تدوین می‌کنند.

چارچوب تأثیر تأمین مالی خرد مبتنی بر مدل‌های زیلر و هایر (Zeller & Meyer, 2002)، نژییم (Nghiem, 2005) و ایمز (AIMS Team, 2001) بر تحلیل معیشت خانوار با تمرکز بر منابع مالی، فیزیکی و انسانی است (مطابق شکل ۴). این منابع شامل مزایا و کمک‌های خانوار از شبکه‌های اجتماعی و تأمین مالی خرد است. خانوارها از منابع خود برای تولید، مصرف و سرمایه‌گذاری استفاده می‌کنند. تولید شامل فعالیت‌های درآمدزا و تولید کالا و خدمات برای مصرف خانوار است. مصرف به تأمین نیازهای غذایی، بهداشتی و آموزشی اشاره دارد و سرمایه‌گذاری شامل دارایی‌های واقعی و سهام است. تأثیرات تأمین مالی خرد از طریق تغییرات در استراتژی‌های معیشتی و منابع خانوار قابل اندازه‌گیری است. روابط کلیدی در چارچوب مفهومی (برای مثال شبکه‌های اجتماعی و دسترسی به تأمین مالی خرد) با دو فلش نشان داده شده است که منعکس‌کننده انتخاب خود تأمین مالی خرد است. یکی از مکانیسم‌های انتخاب شخصی این است که ویژگی‌های مشاهده‌نشده مانند توانایی تجاری و نگرش ریسک بر تصمیم برای مشارکت در تأمین مالی خرد و نیز بر نتایج مشارکت تأثیر می‌گذارد.

شکل (۴). چارچوب تأثیر تأمین مالی خرد (نژییم، ۲۰۰۵؛ زلر و مایر ۲۰۰۲؛ اییمز، ۲۰۰۱)

Figure (4). Framework of Microfinance Impact
(Nghiem, 2005; Zeller & Meyer, 2002; AIMS Team, 2001)

چارچوب ADO-TCM: قدرت تبیین هر مرور سیستماتیکي نه تنها براساس «آنچه انجام شد» و «آنچه پیدا شد» تعیین می‌شود، بلکه براساس میزان شفافیت گزارش بررسی نیز تعیین می‌شود (Paul et al., 2024). مرور سیستماتیک حاضر، پژوهشی مبتنی بر بررسی چارچوب است. بررسی‌های مبتنی بر چارچوب به چارچوب‌های (های) ایجادشده برای هدایت بازبینی دامنه تکیه می‌کنند. چارچوب‌هایی که برای چنین بررسی‌هایی مناسب هستند عبارت‌اند از: چارچوب پیشینان، تصمیم‌گیری‌ها و نتایج (ADO) ارائه‌شده توسط پائول و بنیتو (Paul & Benito, 2018)، چارچوب نظریه‌ها، زمینه‌ها و روش‌های (TCM) ارائه‌شده توسط پائول و همکاران (Paul et al., 2017)، چارچوب نظریه‌ها، سازه‌ها، ویژگی‌ها و روش‌های (TCCM) ارائه‌شده

توسط پائول و روزادو-سرانو (Paul & Rosado-Serrano, 2019)، چارچوب یکپارچه‌شده ADO-TCM ارائه‌شده توسط لیم و همکاران (Lim et al., 2021) و چارچوب پرستشی متشکل از عناصر پنج‌گانه چه، چرا، کجا، چه زمانی، چه کسی و چگونه (WIH۵) توسط لیم (Lim, 2020).

رویکرد اصلی پژوهش استفاده از چارچوب یکپارچه‌شده ADO-TCM است؛ زیرا این راهبرد به طور خاص راهبرد تحلیل محتوای مبتنی بر چارچوب را با هدف ترکیب جامع مطالعات در حوزه پژوهش و ارائه دستور کاری جامع و ساختارمند برای پژوهش‌های آینده اتخاذ می‌کند. در واقع چنین چارچوب‌هایی می‌توانند به دیگران کمک کنند تا درک روشنی از وسعت و عمق (پوشش) نظریه‌ها، سازه‌ها، ویژگی‌ها، زمینه‌ها و روش‌های لازم برای توجیه به دست آورند (Paul et al., 2021).

از مهم‌ترین ابزار کاربردی برای انجام مرور سیستماتیک استفاده از ابزارهایی چون پیشینیان (پیش‌بین‌ها) -تصمیمات- نتایج^۱ (Paul & Benito, 2018) و نیز نظریه- زمینه و روش‌شناسی^۲ (Paul et al., 2017) است (جدول ۱). چارچوب پیشینیان- تصمیمات-نتایج (ADO) ابزاری مفید برای سازماندهی یافته‌های پژوهشی مربوط به یک سازه و روابط آن به شیوه‌ای ساختاریافته است. پیشینیان (A) محرک‌های کلیدی درگیر شدن یا دخالت‌نکردن در یک رفتار هستند. تصمیمات (D) انواع عملکرد رفتاری/ساختار ابعادی یک سازه را توصیف می‌کند. نتایج (O) پیامدهای ناشی از عملکرد یا اجراکردن یک رفتار خاص را مشخص می‌کند (Khatiri et al., 2022). این سه بُعد به هم مرتبط هستند، به طوری که سوابق بر تصمیمات تأثیر می‌گذارند که به نوبه خود بر نتایج تأثیر می‌گذارد؛ هنگامی که هدف مطالعه ویژگی‌های سازه همراه با روابط متقابل آن با سایر سازه‌ها باشد (Paul et al., 2024).

مقالات مروری را می‌توان با استفاده از چارچوب سازمان‌دهی - نظریه، زمینه و روش TCM (Paul et al., 2017) توسعه داد که نسخه‌ای خلاصه‌شده از (TCCM)^۳ است. نویسندگان در مقاله خود، نظریه‌های پرکاربرد در حوزه خاص خود را بررسی و شناسایی می‌کنند. با استفاده از این چارچوب پژوهشگران می‌توانند چالش‌های موجود را شناسایی کنند و مسیرهایی برای پژوهش‌های آتی با استفاده از نظریه، زمینه‌ها و چارچوب روش‌شناسی ارائه دهند. این روش برای آشکارکردن شکاف‌های نظری و پژوهشی بسیار کاربردی هستند و دستورالعمل‌های دقیقی را ارائه می‌دهد، درباره اینکه چه پژوهشی در آینده می‌توان با نظریه‌ها و روش‌های جدید و بدیع انجام داد (Paul et al., 2024).

جدول (۱). توصیف سازه‌ها

Table (1). Description of Constructs

چارچوب	نویسنده	سازه	توصیف سازه
ADO	Paul & Benito (2018)	پیشینیان/پیش‌بین	پیشینیان دلیل یا علت یک ارتباط یا عدم ارتباط موجود با یک رفتار یا پدیده مشاهده‌شده را توضیح می‌دهند.
		تصمیمات پیامدها	تصمیمات به انواع مختلفی از عملکردهای رفتاری یا غیررفتاری اشاره دارند. نتایج به ارزیابی‌هایی اشاره دارند که پس از انجام‌دادن یا انجام‌ندادن رفتاری خاص رخ می‌دهند.
TCM	Paul et al., (2017)	نظریه	نظریه‌ها به دیدگاه‌هایی اشاره دارند که توسط پژوهشگران برای هدایت پژوهش‌هایشان اتخاذ می‌شوند.
		زمینه	زمینه‌ها شرایط یا شرایطی را توصیف می‌کنند که پژوهشی علمی را احاطه کرده است.
		روش‌شناسی	روش‌ها رویکرد و ماهیت شواهد تجربی استفاده‌شده برای انجام مطالعه‌ای را توصیف می‌کنند.

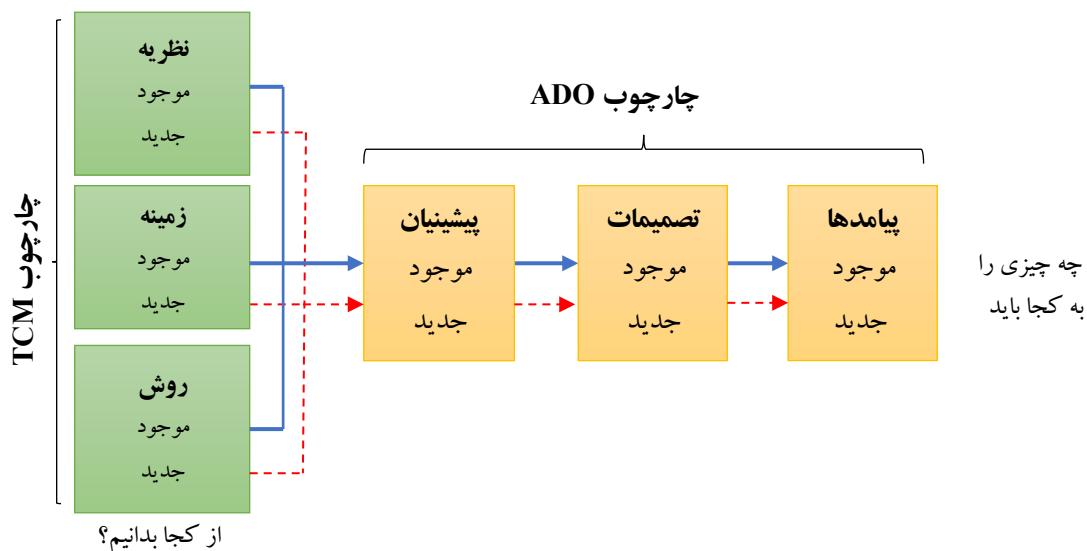
¹ ADO

² TCM

³ Theory-Context-Characteristics-Methodology

لیم و همکاران (Lim et al., 2021) معتقد هستند که به‌منظور به دست آوردن «بینش‌های ساختاریافته جدید» و آشکارکردن «بینش‌های موجود» پژوهشگران ناگزیر به استفاده از هر دو چارچوب ADO و TCM در پژوهشی مشترک هستند (شکل ۵)؛ زیرا برای مثال چارچوب ADO ساختارها و تفاوت آنها را با آنچه در مطالعات قبلی یافت شده است شناسایی می‌کند (Paul & Benito, 2018)؛ اما چارچوب TCM شناسایی و تجزیه و تحلیل نظریه‌های جاری، زمینه پژوهش و روش‌های را آسان‌تر می‌کند که پژوهشگران در مطالعات قبلی به کار گرفته‌اند. این به پژوهشگران کمک می‌کند تا شکاف‌های پژوهش را شناسایی و ببندند (Paul et al., 2017).

به گفته پائول و همکاران (Paul et al., 2024) درحالی‌که هر دو چارچوب قادر به ارائه بینش‌های واقعی به‌صورت جداگانه و البته درجه‌ای از جامعیت هستند، ترکیب آنها می‌تواند تحلیل دقیق‌تری از موضوع ارائه دهد. TCM ابزاری عالی برای هدایت پژوهش‌های آتی است؛ زیرا نظریه‌ها، زمینه یا روش‌های بنیادین کارهای گذشته را توضیح می‌دهند؛ باین‌حال، هیچ اطلاعاتی درباره محتوای موضوعی از نظر ابعاد یا روابط متعاقب ارائه نمی‌دهد که این نقصان را چارچوب ADO جبران می‌کند که به‌ویژه زمانی مفید است که پژوهشگری قصد مطالعه سازه‌ای خاص را با روابط فراگیرش دارد؛ از این‌رو، این دو چارچوب با هم قادر به تصویر کشیدن وضعیت کامل ادبیات مربوط به یک سازه هستند، برحسب «آنچه» شناخته شده (ADO) و «چگونه» شناخته شده است (TCM) (Khatiri et al., 2022).

شکل (۵). چارچوب ADO-TCM (لیم و همکاران، 2021)

Figure (5). ADO-TCM framework (Lim et al., 2021)

روش پژوهش

فرا ترکیب یکی از اقسام روش‌های فرامطالعه^۱ است. بنچ و دی (Bench & Day, 2010) در ارتباط با روش فرامطالعه چنین نتیجه‌گیری می‌کنند که فرامطالعه شامل چهار قسمت اصلی به شرح زیر است:

- ۱- فرانظریه^۲: تحلیل نظریه‌های پژوهش‌های گذشته؛ ۲- فراروش^۳: تحلیل روش‌شناسی پژوهش‌های گذشته؛ ۳- فرا ترکیب^۴: تحلیل کیفی یافته‌های پژوهش‌های گذشته؛ ۴- فراتحلیل^۵: تحلیل کمی یافته‌های پژوهش‌های گذشته.

¹ Meta-Study

² Meta - Theory

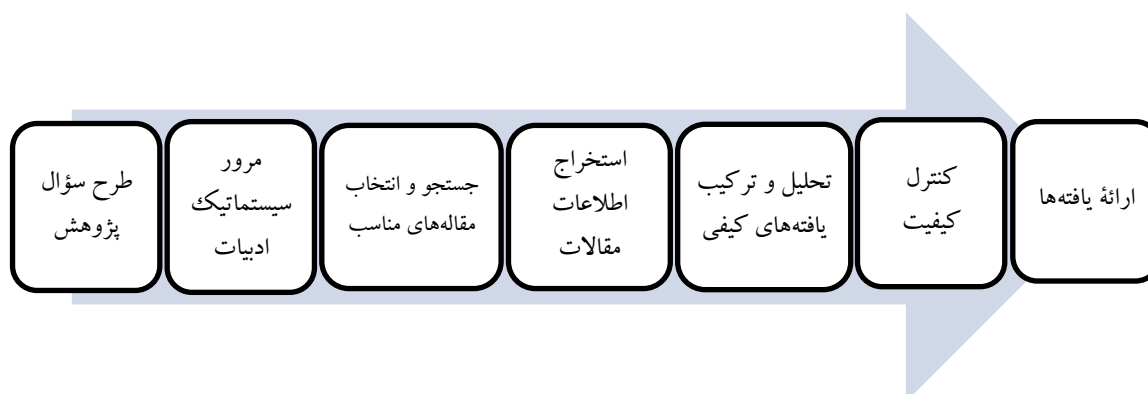
³ Meta - Method

⁴ Meta - Synthesis

⁵ Meta - Analysis

فرا ترکیب نوعی مطالعه کیفی است که اطلاعات و یافته‌های استخراج‌شده را از مطالعات کیفی مرتبط و مشابه بررسی می‌کند؛ در نتیجه، نمونه مدنظر برای فرا ترکیب از مطالعات کیفی انتخاب شده و بر اساس ارتباط آنها با سؤال پژوهش تشکیل می‌شود (Walsh & Downe, 2005). فرا ترکیب به معنای مرور جامع ادبیات کیفی موضوع نیست و شامل تجزیه و تحلیل داده‌های ثانویه و اولیه از مطالعات منتخب نیز نمی‌شود، بلکه یافته‌های این مطالعات را تحلیل می‌کند؛ به عبارت دیگر، فرا ترکیب تفسیرهای داده‌های اصلی را از مطالعات منتخب ترکیب می‌کند. این روش بر روی مطالعات کیفی تمرکز دارد که لزوماً شامل مبانی نظری گسترده نیستند و به جای ارائه خلاصه‌ای از یافته‌ها ترکیبی تفسیری از آنها ارائه می‌دهد (Zimmer, 2006; Sandelowski et al., 2007).

مراحل این پژوهش بر اساس روش هفت‌مرحله‌ای سندلوسکی و باروسو (Sandelowski et al., 2007) در فرا ترکیب است که این مراحل در شکل (۶) نمایش داده شده است. در پژوهش حاضر نیز برای بررسی چارچوب ADO-TCM در حوزه تأمین مالی خرد از روش فرا ترکیب استفاده شد.

شکل (۶). مراحل انجام فرا ترکیب بر اساس روش هفت‌مرحله‌ای (سندلوسکی و همکاران، ۲۰۰۷)

Figure (6). Meta synthesis steps based on the seven-step method (Sandelowski et al., 2007)

یافته‌ها

در مرحله اول سؤال پژوهشی توسط پژوهشگر تدوین می‌شود که در پژوهش حاضر سؤال اصلی عبارت است از: چستی مطالعات مختلف در زمینه تأمین مالی خرد؟ برای پاسخ‌گویی به این سؤال مرور ادبیات در حوزه تأمین مالی خرد بررسی شد. پس از تعیین سؤالات پژوهش، در مرحله دوم برای انجام جست‌وجوی نظام‌مند، محدوده جست‌وجو با استفاده از روش فرا ترکیب مشخص شد؛ به این منظور، کلمات کلیدی مرتبط با تأمین مالی خرد (مشخص شده در جدول ۲) استفاده شد و جست‌وجو در موتورهای جست‌وجویی نظیر گوگل اسکولار بدون اعمال محدودیت زمانی انجام شد. جست‌وجوی اولیه منجر به شناسایی حدود ۱۰۰۰ مقاله مرتبط با موضوع شد. به منظور کاهش تعداد مقالات و انتخاب مقالات با کیفیت و مرتبط، با محدود کردن جست‌وجو به بازه زمانی، تعداد مقالات به ۸۰۰ مقاله رسید.

جدول (۲). کلیدواژه‌های انتخابی برای سرچ مقالات
Table (2). Selected keywords for searching articles

کلیدواژه‌های انتخاب‌شده در راهبرد جست‌وجوی مجلات خارجی
TS=(microfinance) OR TS=("micro finance") OR TS=(micro-finance) OR TS=(microcredit*) OR TS=("micro credit*") OR TS=("micro-credit*") OR TS=(microbank*) OR TS=("micro bank*") OR TS=("micro-bank*") OR TS=(microinsurance*) OR TS=("micro insurance*") OR TS=("micro-insurance*") OR TS=(microsaving*) OR TS=("micro saving*") OR TS=("micro-saving*")

در مرحله سوم برای انتخاب مقالات مناسب از بین ۸۰۰ مقاله، چندین مرحله پالایش و غربالگری براساس فرایند مشخص‌شده در شکل (۷) انجام شد. در گام نخست غربالگری، تعداد ۱۴۰ مقاله از مقالاتی حذف شدند که دارای عناوین و چکیده‌های نامرتب با موضوع مدنظر بودند. سپس مقالاتی شناسایی شدند که از لحاظ دسترسی، دسترسی کامل نداشتند که این مرحله منجر به حذف ۱۸۰ مقاله شد. به‌علاوه ۸۰ مقاله کنار گذاشته شدند که از نظر محتوایی مناسب پژوهش نبودند. در مرحله بعدی مقالاتی حذف شدند که از نظر کیفیت علمی و اعتبار پژوهشی دارای استانداردهای لازم نبودند. برای ارزیابی کیفیت علمی، شاخص‌هایی مانند انتشار مقاله در مجلات دارای Impact Factor عالی و مجلات Q1 و Q2 در نظر گرفته شد. مقالاتی که نتوانستند این معیارها را برآورده کنند (از جمله مقالات منتشرشده در مجلات کم‌اعتبار یا بدون داوری دقیق)، به تعداد ۱۲۰ مقاله حذف شدند. سپس در مرحله ارزیابی تعداد استنادات، مقالاتی که تعداد استنادهای ناچیز و احتمال تأثیرگذاری کمتری داشتند، به تعداد ۲۳۰ مقاله حذف شدند. با توجه به اینکه میانگین استنادات مقالات بررسی‌شده از ۸۶ تا ۱۳۰ بود، مرز حذف برای تعداد استنادها، مقالاتی با کمتر از ۸۶ استناد در نظر گرفته شد. این مرحله منجر به حذف مقالاتی با استناد کم و تأثیرگذاری کم شد و در نهایت پس از مراحل پالایش ۵۰ مقاله برای تحلیل نهایی انتخاب شدند (مطابق شکل ۷).

شکل (۷). نحوه انتخاب منابع نهایی

Figure (7). Process of selecting the final sources

جدول (۳). مقالات منتخب

Table (3). Selected articles

نویسنده	شماره مقاله	نویسنده	شماره مقاله	نویسنده	شماره مقاله	نویسنده	شماره مقاله	نویسنده	شماره مقاله
Imai et al., (2012)	۴۵	Wijesiri et al., (2015)	۳۴	Tarozzi et al., (2015)	۲۳ [23]	Gertler et al., (2009)	۱۲ [1]	Morduch, (1999)	۱
Kent & Dacin, (2013)	۴۶	Kaboski & Townsend, (2011)	۳۵	Khavul et al., (2013)	۲۴ [29]	Chliova et al., (2015)	۱۳ [3]	Amin et al., (2003)	۲
Field & Pande, (2008)	۴۷	Zhang et al., (2015)	۳۶	Banerjee & Jackson, (2017)	۲۵ [31]	Guérin, (2014)	۱۴ [7]	Godquin, (2004)	۳
D'espallier et al., (2013)	۴۸	Mahmud, (2003)	۳۷	Tasi, (2004)	۲۶ [33]	McKernan, (2002)	۱۵ [10]	Karlan & Zinman, (2008)	۴
Taylor, (2012)	۴۹	Buckley, (1997)	۳۸	Cobb et al., (2016)	۲۷ [35]	Copestake et al., (2001)	۱۶ [11]	Agier & Szafarz, (2013)	۵
Zhang et al., (2015)	۵۰	Vanroose & Espallier, (2013)	۳۹	Servin et al., (2012)	۲۸ [39]	Bauer et al., (2012)	۱۷ [12]	Dworkin & Blankenship, (2009)	۶
-	۵۱	Ssewamala et al., (2012)	۴۰	Zhao & Lounsbury, (2016)	۲۹ [43]	Meager, (2019)	۱۸ [13]	Mosley, (2001)	۷
-	۵۲	Roodman & Morduch, (2014)	۴۱	Blanco et al., (2013)	۳۰ [45]	Hartarska et al., (2013)	۱۹ [14]	Anderson et al., (2002)	۸
-	۵۳	Turvey & Kong, (2010)	۴۲	Bogan, (2012)	۳۱ [48]	Galema et al., (2012)	۲۰ [16]	Zhao & Wry, (2016)	۹
-	۵۴	Giné et al., (2010)	۴۳	Taylor, (2011)	۳۲ [49]	Mersland et al., (2011)	۲۱ [18]	Giné & Karlan, (2014)	۱۰
-	۵۵	Mersland, (2009)	۴۴	Caudill et al., (2009)	۳۳	Field et al., (2013)	۲۲ [22]	Imai & Azam, (2012)	۱۱

مرحله چهارم استخراج اطلاعات است که در پژوهش حاضر، طبق جدول (۴) اطلاعات مستخرج از برخی مقالات مرور شده به صورت خلاصه ارائه شد. ذکر این مطلب لازم است که به دلیل حجم زیاد مطالب و به منظور اجتناب از اطاله کلام در این بخش از مجموع ۵۰ مقاله مستخرج فقط اطلاعات ۱۱ مقاله در این جدول ارائه شد.

جدول (۴). مشخصات مقالات منتخب برای تحلیل

Table (4). Characteristics of selected articles for analysis

ردیف	منبع	تمرکز پژوهش	پارادایم	یافته‌های کلیدی	نظریه مبنا
۱	Khavul et al., (2013)	تغییرات نهادی در عرصه میکروفاینانس در گواتمالا	پارادایم تعسیری	تغییرات نهادی از منطق توسعه‌ای به منطق بازار و درنهایت به تعارض در منطق تنظیم‌گری منتقل شده است.	نظریه نهادی
۲	Banerjee & Jackson, (2017)	شرایط و فرایندهایی که باعث تضعیف سرمایه اجتماعی می‌شود.	پارادایم تعسیری	استراتژی‌های کاهش فقر مبتنی بر بازار مانند مایکروفاینانس می‌تواند به افزایش آسیب‌پذیری‌های جدید منجر شود.	نظریه نهادی
۳	Agier & Szafarz, (2013)	تحلیل تبعیض جنسیتی در تخصیص وام توسط مؤسسات مالی کوچک (MFIs) و بررسی تفاوت در اندازه و ام‌ها برای مردان و زنان در برزیل	پارادایم اثبات‌گرایی	اندازه و تأیید ام‌ها متأثر از جنسیت متقاضیان قرار می‌گیرد. زنانی که وام‌های بزرگ‌تری درخواست می‌کنند، با محدودیت‌های بیشتری مواجه می‌شوند.	سقف شیشه‌ای
۴	Ssewamala et al., (2012)	تأثیر تأمین مالی خرد بر کودکان یتیم مبتلا به ایدز در اوگاندا	پارادایم اثبات‌گرایی	اهمیت این نهادها در کمک به خانواده‌ها برای خودبیمه کردن در برابر شوک‌های سلامت است.	نظریه تاب‌آوری - تئوری دارایی
۵	Bogan, (2012)	چگونه تغییرات در ساختار سرمایه می‌تواند کارایی MFI و پایداری مالی را افزایش دهد؟	پارادایم اثبات‌گرایی	افزایش استفاده از کمک‌های مالی MFI‌های بزرگ، خودکفایی عملیاتی را کاهش می‌دهد.	نظریه چرخه زندگی، انگیزه - سود
۶	Chliova et al., (2015)	تمرکز اصلی تحقیق بر بررسی تأثیر اعتبارات خرد بر نتایج توسعه، به‌ویژه در سطح کارآفرینان مشتری در کشورهای درحال توسعه است.	پارادایم اثبات‌گرایی	متاآنالیز انجام شده در این مطالعه ۵۴۵ یافته تجربی کمی را از ۹۰ مطالعه ترکیب کرد که تأثیر مثبت اعتبار خرد را بر نتایج کلیدی توسعه در سطح کارآفرینان مشتری نشان داد.	نظریه قابلیت‌ها
۷	Mahmud, (2003)	ارزیابی تأثیر مشارکت برنامه اعتبارات خرد بر توانمندسازی زنان	پارادایم انتقادی	مشارکت در برنامه می‌تولد رفاه زنان را افزایش داده و احتمالاً تعصب مردانه در نتایج رفاه را به‌ویژه در خانوارهای فقیر کاهش دهد.	تئوری مارپیچ فضیلت

ردیف	منبع	تمرکز پژوهش	پارادایم	یافته‌های کلیدی	نظریه مبنا
۸	Mersland, (2011)	بررسی تأثیر بین‌المللی بر عملکرد بانک‌های خرد در سطح جهانی	پارادایم نهادگرایی	بین‌المللی‌سازی بانک‌های خرد تا حد زیادی عملکرد اجتماعی را بهبود می‌بخشد؛ اما عملکرد مالی را بهبود نمی‌بخشد.	نظریه نمایندگی نظریه، مبتنی بر منابع
۹	Amin, (2003)	تأثیر اعتبارات خرد بر فقرا و آسیب‌پذیران (شواهدی از شمال بنگلادش)	پارادایم نهادگرایی	اعتبارات خرد در دسترسی به گروهی که بیشتر در معرض بی‌خانمانی هستند، یعنی فقیران آسیب‌پذیر، ناموفق است. مهم‌ترین سهم ما این است که به طور صریح ارزیابی هدف‌گذاری مداخله‌ای ضد فقر را با استفاده از چارچوب به اشتراک‌گذاری کارآمد ریسک در تاونسند انجام می‌دهیم.	نظریه بخش‌بندی بازار
۱۰	Zhao & Lounsbury, (2016)	چگونگی تأثیر منطق‌های نهادی، به‌ویژه منطق بازار و تنوع مذهبی بر کسب منابع توسط سازمان‌های مالی خرد (MFOs)	پارادایم نهادگرایی	منطق بازار قوی مقدار سرمایه تجاری و عمومی را افزایش می‌دهد که MFOها کسب کرده‌اند؛ در حالی که تنوع مذهبی مقدار سرمایه تجاری وارد شده به MFOها را کاهش می‌دهد. تنوع مذهبی همچنین تأثیر مثبت منطق بازار بر جریان‌های سرمایه به MFOها را کاهش می‌دهد. درباره پیامدهای این یافته‌ها برای تحقیقات و عملیاتی‌کردن مللی خرد، ادبیات کارآفرینی اجتماعی و دیدگاه منطق‌های نهادی بحث می‌شود.	منطق نهادی
۱۱	Field & Pande, (2008)	فراوانی بازپرداخت و عدم بازپرداخت در مالی خرد: شواهدی از هند	پارادایم نهادگرایی	در میان مشتریان مالی خرد که مایل به قرض گرفتن با برنامه‌های بازپرداخت هفتگی یا ماهانه هستند، برنامه‌های انعطاف‌پذیرتر می‌تواند هزینه‌های تراکنش را به طور چشمگیری کاهش دهد؛ بدون اینکه باعث افزایش عدم بازپرداخت مشتریان شوند.	نظریه اقتصاد رفتاری

در مرحله پنجم از مطالعه، داده‌های پژوهشی تحلیل می‌شود. برای تحلیل داده‌های پژوهش، با اتخاذ رویکرد استقرایی در سه مرحله کدگذاری باز، محوری و انتخابی انجام گرفت. کدگذاری باز عبارت است از فرایند خرد کردن، آزمون، مقایسه، مفهوم‌سازی و طبقه‌بندی داده‌ها (Strauss & Corbin, 1994)؛ کدگذاری محوری از سویی دیگر به‌عنوان «فرایند ارتباط‌دهی طبقات (با درجه بیشتری از انتزاع) به زیرطبقاتی با انتزاع کمتر است». عنوان محوری بدین دلیل به این شیوه کدگذاری داده شده است که در این رویکرد، کدگذاری حول محور یک طبقه انجام می‌شود و طبقات و زیرطبقات را به یکدیگر و در سطح خصیصه‌ها و ابعاد مرتبط می‌سازد یا به عبارتی دیگر در مرحله کدگذاری محوری، پژوهشگر یکی از طبقه‌ها را به‌عنوان طبقه محوری انتخاب می‌کند، آن را با عنوان پدیده محوری در مرکز فرایند، کاوش کرده و ارتباط سایر طبقه‌ها را با آن مشخص می‌کند. در کدگذاری انتخابی، مقوله محوری به‌صورت نظام‌مند با سایر مقوله‌ها مرتبط می‌شود و چارچوب مفهومی‌ای ایجاد می‌شود که مبنای نهایی تحلیل را تشکیل می‌دهد. نتایج کدگذاری مقالات منتخب در جدول (۵) ارائه شده است.

جدول (۵). کدگذاری باز و محوری مقالات منتخب

Table (5). Open and axial coding of selected articles

کد محوری	کد باز
عملکرد و کارایی	نبود تقارن اطلاعاتی، شوک‌های نامطلوب، عملکرد سازمانی، ویژگی‌های وام‌دهی گروهی، مشوق‌های پویا و خدمات غیرمالی، تحمیل انضباط مالی بر مشتریان، برنامه بازپرداخت، نوآوری‌های مالی خرد
اجتماعی و اقتصادی	ابزار توسعه برای رشد و شناخت عمومی، تأثیرگذاری بر جوامع فقیر، فقر و نابرابری جنسیتی، توانمندسازی زنان، تأثیر بدهی گروهی بر نرخ‌های بهره و بازپرداخت وام، غلبه بر مشکلات خودکنترلی
سیاست و مقررات	نرخ بهره، حساسیت قیمت، سررسید وام، سیاست‌های اعتباری یارانه‌ای، برنامه اعتبارات خرد بر فقرا و ثروتمندان
منابع و تأمین مالی	وجه اهداکننده، سرمایه‌گذاران نهادی و خصوصی، تأثیر یارانه‌ها و بدهی‌های تجاری بین‌المللی
پیشرفت‌ها	برنامه اعتبارات خرد، برنامه‌های اعتباری مبتنی بر تقاضا، نرخ بهره بیشتر، هزینه کنترل شده
ریسک‌ها و چالش‌های مالی	ریسک مرتبط با مدیریت و حکمرانی مؤسسات خرد، حملات عمومی رسانه‌ها، خطرات مالی خانواده‌های کشورهای در حال توسعه
عوامل بین‌المللی	آغازگر بین‌المللی، بدهی تجاری بین‌المللی و یارانه‌ای، عضویت در هیئت‌مدیره بین‌المللی، وابستگی بین‌المللی
کارآفرینی مبتنی بر جنسیت	مردسالاری، نابرابری جنسیتی، سقف شیشه‌ای زنان
کارآفرینی مشارکتی و جمعی	تقویت روحیه همکاری، افزایش همبستگی اجتماعی، تقویت روابط اجتماعی، اعتمادسازی، پایبندی به تعهدات گروه
کارآفرینی فردی	ترویج خوداشتغالی، کاهش فقر
رفتارهای محتمل	زنان با ترجیحات حال‌گرا، زنان با ترجیحات ثابت‌گرا
کارآفرینی اجتماعی	برنامه‌های زیست‌محیطی، توزیع نهال درختان، تشویق به بهداشت
خلق ارزش مشترک	ارزش‌های اخلاقی، کارآفرینی مشارکتی، مسئولیت مشترک
کسب و کارهای کوچک	کارآفرینی خرد، اتکا به منابع مالی خود، موفق در کاهش فقر
کارآفرینی زنان	زنان کارآفرین، توانمندسازی اقتصادی - اجتماعی زنان
بهبود شرایط زندگی و کاهش فقر	تقویت تاب‌آوری، رفاه خانوار، ارائه خدمات غیرمالی مانند سواد پایه و سلامت اولیه، تأثیرگذاری بر سطوح افسردگی، ارائه اعتبار به فقرا، مقابله با شوک‌های بهداشتی
خودکفایی	ارتقای خودیاری، خودکفایی گروهی، اعتمادسازی
توسعه پایدار و مقاوم اقتصادی	عدالت اجتماعی و کاهش نابرابری، توسعه اجتماعی، افزایش شمول مالی، بهبود سطح زندگی افراد
توسعه اکوسیستم کارآفرینی	دسترسی به سرمایه، تقویت کارآفرینی
تعاملات اجتماعی	خلق ارزش مشترک، فرهنگ، روابط اجتماعی
بهبود فضای کسب و کار	سهولت در اخذ مجوزها، سهولت در شروع کسب و کار، سهولت در حل و فصل دعاوی، حاکمیت قانون در رابطه با کسب و کارها

مرحله ششم کنترل کیفیت است. در پژوهش حاضر به منظور کنترل کیفیت، از معتبرترین پایگاه‌های داده موجود استفاده شد تا داده‌ها و مقالات اتکاپذیر فراهم شود. بدون وجود دقت علمی، پژوهش بی‌ارزش است و مطلوبیت خود را از دست می‌دهد؛ بنابراین، توجه به روایی و پایایی در همه شیوه‌های پژوهش دغدغه پژوهشگران بوده است؛ بنابراین، با استفاده از

روش توافق بین دو کدگذار، پایایی کدهای احصاشده بررسی شده است. برای محاسبه پایایی بین دو کدگذار دو نفر از پژوهشگران همکار متون تحلیل شده را کدبندی کردند و نتیجه طبق جدول ۶ ارائه شده است.

$$\{100\% * \text{تعداد کل کدها} / (\text{تعداد توافقات} * 2)\}$$

جدول (۶). نتایج محاسبه پایایی بازآزمون

Table (6). Retest reliability calculation results

ردیف	عنوان	تعداد کل کدها (در کدگذاری بین دو ارزیاب)	تعداد توافقات	تعداد عدم توافقات	درصد پایایی بازآزمون
۱	P1	۱۵	۷	۱	۹۳
۲	P2	۱۰	۴	۲	۸۰
۳	P3	۱۴	۵	۴	۷۱
۴	کل	۳۹	۱۶	۷	۸۱/۳۳

همان‌گونه که مشخص است، از ۳ نمونه متن کدگذاری شده در مجموع و پس از حذف نمونه‌های زاید، تکراری و بی‌ربط (که در کل بیش از ۲۰ کد را شامل می‌شود) تعداد ۳۹ کد احصا شد که از این بین دو کدگذار بر ۷ کد توافق نکردند و بر ۱۶ کد توافق کردند و پس از جاگذاری در فرمول ارائه شده در بالا میزان توافق عدد ۸۱/۳۳ درصد است که این میزان از نظر خواستار (Khastar, 2009) عددی بیش از ۶۰ درصد است و حکایت از مقبولیت درصد پایایی دارد. در مرحله هفتم یافته‌ها ارائه می‌شود که یافته‌های پژوهش حاضر طبق چارچوب لیم و همکاران (Lim et al., 2021) به صورت زیر است:

چه می‌دانیم؟

پیشینیان: پیشینیان دلایل مشارکت یا عدم مشارکت در رفتار را در بر می‌گیرند و بنابراین، ممکن است تأثیر مستقیم بر تصمیمات یا تأثیر غیرمستقیم بر نتایج داشته باشند (Paul & Benito, 2018). بیشتر اوقات، یک پیشینیان ممکن است به عنوان تسهیل‌کننده و نیز مانع در یک مرور سیستماتیک ظاهر شود؛ بسته به جهتی که اثرگذاری آنها دارد (یعنی مثبت یا منفی) (Tham et al., 2023). در این پژوهش ۷ دسته از پیشینیان شناسایی شد که عبارت‌اند از: ۱- عملکرد و کارایی؛ ۲- اجتماعی و اقتصادی؛ ۳- سیاست و مقررات؛ ۴- منابع و تأمین مالی؛ ۵- پیشرفت‌ها؛ ۶- ریسک‌ها و چالش‌های مالی و ۷- عوامل بین‌المللی. در زیر چند نمونه از آنها بیان شده است:

عملکرد و کارایی: کارایی در تأمین مالی خرد به تولنایی مؤسسات خرد برای تبدیل ورودی‌ها به خروجی از طریق به حداقل رساندن خروجی‌ها با ورودی‌های داده شده یا به حداقل رساندن ورودی‌ها با خروجی‌های داده شده اشاره دارد. هرچه کارایی بیشتر باشد، عملکرد مؤسسات مالی خرد بهتر است (Herath et al., 2023)؛ بنابراین عدم تقارن اطلاعاتی، شوک‌های نامطلوب و عملکرد سازمانی، ویژگی‌های وام‌دهی گروهی، مشوق‌های پویا و خدمات غیرمالی، انضباط مالی که بر مشتریان تحمیل می‌شود و همچنین برنامه‌های بازپرداخت و نوآوری‌های مالی همگی مواردی هستند که می‌توانند بر عملکرد و کارایی مؤسسات مالی خرد تأثیر بسزایی داشته باشند.

اجتماعی و اقتصادی: تأمین مالی خرد می‌تواند منجر به یکسری از عوامل اجتماعی و اقتصادی شود که یکی از مهم‌ترین آنها توانمندسازی زنان است. براساس نظریه قابلیت‌ها که اولین بار آن را آمارتیا سن^۱ (1933) توسعه داد و مارتا نوسبام^۲ (1947) به طور دقیق‌تری تعریف کرده است، ایجاد فرصت‌ها و آزادی‌های واقعی برای افراد به منظور دستیابی به زندگی مطلوب و ارزشمند از اهمیت بسیاری برخوردار است (Sen, 2007). این نظریه بیان می‌کند که توسعه و عدالت اجتماعی نباید تنها با معیارهای اقتصادی نظیر درآمد و ثروت سنجیده شود، بلکه باید به توانایی‌های واقعی افراد برای انجام و انتخاب فعالیت‌های مختلف در زندگی نیز توجه شود؛ به همین دلیل، تأمین مالی خرد نقش مهمی در توانمندسازی زنان دارد و می‌تواند به شکلی مؤثر به ارتقای قابلیت‌ها و فرصت‌های آنها کمک کند.

با تکیه بر نظریه تاب‌آوری که بیان می‌کند افرادی که توانایی بیشتر در مواجهه با مشکلات و بازگشت به حالت عادی پس از بحران دارند، می‌توانند به صورت مؤثرتری با چالش‌ها مقابله کنند (Van Breda, 2001)، می‌توان نتیجه گرفت که تأمین مالی خرد نقش مهمی ایفا می‌کند و با ارائه دسترسی به منابع مالی و حمایت‌های اقتصادی، به افراد کمک می‌کند تا در مواجهه با شرایط دشوار و بحران‌های مالی، احساس امنیت و کنترل بیشتری داشته باشند. این حمایت‌ها می‌توانند به تقویت تاب‌آوری فردی و کاهش افسردگی و استرس‌های ناشی از بحران کمک کنند؛ در نتیجه، تأمین مالی خرد نه تنها به بهبود وضعیت اقتصادی افراد کمک می‌کند، با تقویت توانایی‌های روانی و تاب‌آوری آنها نقش مؤثری در بهبود کیفیت زندگی و سلامت روانی ایفا می‌کند.

تأمین مالی خرد با ایجاد ساختارهای بدهی گروهی، بهبود نرخ‌های بهره و افزایش میزان بازپرداخت وام‌ها را تسهیل می‌کند. این امر نه تنها به بهبود وضعیت اقتصادی وام‌گیرندگان کمک می‌کند، به تقویت عوامل اجتماعی مانند همبستگی و همکاری گروهی نیز منجر می‌شود؛ در نتیجه، تأمین مالی خرد به عنوان ابزاری قدرتمند می‌تواند بهبودهای اجتماعی و اقتصادی را به ارمغان بیاورد.

سیاست و مقررات: مقررات مؤسسات تأمین مالی خرد از صنعت در برابر اقدامات نادرست محافظت می‌کند و از طریق حکمرانی خوب، باید فرایندهای مدیریتی را بهبود بخشد؛ به علاوه، این مقررات با هدف تقویت شهرت مؤسسات مالی خرد و پیشگیری از فعالیت‌های متقلبانه، از طریق ارتقای شفافیت در حسابداری مالی، گزارش معاملات و افزایش پایداری عملیاتی و مالی تدوین شده است (Haq, 2008)؛ بنابراین مقررات مؤسسات تأمین مالی خرد می‌تواند به کنترل و تنظیم نرخ‌های بهره کمک کند تا اطمینان حاصل شود که این نرخ‌ها منصفانه و شفاف هستند. این امر می‌تواند به کاهش بار مالی بر وام‌گیرندگان کمک کند و از سوءاستفاده‌ها و نرخ‌های بهره بی‌رویه جلوگیری کند و با افزایش شفافیت در حسابداری مالی و گزارش معاملات، مؤسسات تأمین مالی خرد می‌توانند حساسیت قیمت را بهتر مدیریت کنند. این امر به مؤسسات کمک می‌کند تا به تغییرات بازار واکنش نشان دهند و به وام‌گیرندگان اطلاعات دقیقی درباره هزینه‌های واقعی وام‌ها ارائه دهند.

چالش‌ها و ریسک‌های مالی: ریسک به هر وضعیتی اشاره دارد که می‌تواند با یک احتمال معین باعث تغییر کیفیت یا از دست دادن یک سیستم شود (Babić, 2020). مؤسسات مالی خرد نیز با ریسک‌ها و چالش‌های مختلفی روبه‌رو هستند که مدیریت مؤثر آنها برای پایداری و اثربخشی این مؤسسات ضروری است؛ از جمله یکی از این چالش‌ها حملات عمومی رسانه‌ها است که می‌تواند تأثیرات منفی زیادی بر این مؤسسات داشته باشد. اگر رسانه‌ها گزارش‌هایی منفی درباره عملکرد این مؤسسات منتشر کنند، ممکن است باعث ایجاد ترس و بی‌اعتمادی در میان وام‌گیرندگان و سرمایه‌گذاران شود. این حملات می‌تواند شامل انتشار اطلاعات نادرست یا اغراق‌آمیز درباره مشکلات مالی، سوءاستفاده‌ها و ناکارآمدی‌های

¹ Amartya Kumar Sen

² Martha Nussbaum

مؤسسات باشند که به کاهش اعتبار و مشروعیت آنها منجر می‌شود؛ علاوه بر این یکی دیگر از ریسک‌های این مؤسسات مربوط به مدیریت و حکمرانی است. ضعف در مدیریت و رعایت نکردن اصول حکمرانی خوب می‌تواند منجر به مشکلات جدی شود. این مشکلات می‌تواند شامل سوءمدیریت منابع مالی، فساد، نبود شفافیت در عملیات مالی و ضعف در نظارت و ارزیابی باشد. این مسائل می‌توانند باعث کاهش اعتماد عمومی به مؤسسات مالی خرد و کاهش توانایی آنها در جذب منابع مالی و ارائه خدمات مؤثر شوند.

منابع و تأمین مالی: مؤسسات تأمین مالی خرد منابع خود را از طریق وجوه اهداکننده، سرمایه‌گذاران نهادی و خصوصی همچنین یارانه‌ها و بدهی‌های تجاری بین‌المللی تأمین می‌کنند.

تصمیمات: تصمیمات مربوط به عملکرد یا عدم عملکرد رفتاری است و بنابراین، آنها به‌عنوان پاسخی مستقیم به سوابق و پیشروی نتایج عمل می‌کنند (Paul & Benito, 2018). این بررسی ۸ تصمیم را شناسایی کرد که عبارت‌اند از: رفتارهای محتمل: به نوعی از رفتار اشاره دارد که براساس تجربیات گذشته، شرایط و عوامل محیطی مختلف پیش‌بینی و انتظار می‌رود که از سوی فرد یا گروهی انجام شود. این رفتارها می‌توانند متأثر از عواملی مانند احساسات، فشار اجتماعی و وضعیت عمومی قرار گیرند. در نهایت، رفتارهای محتمل زمانی که ترجیحات زمانی‌شان به سمت حال متمایل است، بر تصمیمات مالی و اقتصادی آنها تأثیر می‌گذارد و این تصمیمات معمولاً به دنبال تأمین نیازهای فوری و بهره‌برداری از فرصت‌های کنونی است.

کسب‌وکارهای کوچک: این نوع کسب‌وکارها را یک یا چند نفر با منابع محدود اداره می‌کنند و تصمیمات آنها براساس دسترسی به منابع مالی، بازار هدف و قابلیت‌های اجرایی اتخاذ می‌شود.

کارآفرینی مبتنی بر جنسیت: این نوع کارآفرینی به دلیل رفتارهای مردسالارانه به وجود می‌آید و نظریه سقف شیشه‌ای به‌خوبی این موضوع را توضیح می‌دهد؛ زیرا این نظریه به موانع ناپیدا و سیستماتیک را بررسی می‌کند که زنان در پیشرفت‌های شغلی خود با آنها مواجه می‌شوند.

کارآفرینی اجتماعی: هدف آن حل مشکلات اجتماعی و ایجاد تأثیرات مثبت در جامعه است.

کارآفرینی فردی: به فعالیت‌های کارآفرینانه‌ای اشاره دارد که فردی با انگیزه و خلاق راه‌اندازی می‌کند.

کارآفرینی زنان: توانمندسازی زنان و حمایت از آنها را در راه‌اندازی و مدیریت کسب‌وکارها بررسی می‌کند.

کارآفرینی مشارکتی و جمعی: گروهی از افراد با همکاری و مشارکت یکدیگر انجام می‌دهند.

خلق ارزش مشترک: تأمین مالی خرد منجر به خلق ارزش مشترک می‌شود؛ یعنی ایجاد مزیت‌ها و سود مشترک برای تمام ذی‌نفعان کسب‌وکار.

پیامدها: پیامدها به نتیجه‌های حاصل ظاهرشده پس از عملکرد یا عدم عملکرد رفتاری اشاره دارند (Paul & Benito, 2018).

در بررسی‌های انجام‌گرفته پیامدها به‌صورت زیر شناسایی شدند:

۱- توسعه پایدار و مقاوم اقتصادی؛ ۲- خودکفایی؛ ۳- بهبود شرایط زندگی و کاهش فقر؛ ۴- تعاملات اجتماعی؛ ۵-

توسعه اکوسیستم کارآفرینی و ۶- بهبود فضای کسب‌وکار.

خودکفایی: خودکفایی به معنای توانایی افراد، به‌ویژه افراد کم‌درآمد یا در حاشیه جامعه، در مدیریت مالی شخصی خود و دستیابی به اهداف مالی‌شان بدون وابستگی کامل به منابع خارجی است. این مفهوم با توانمندسازی افراد برای ایجاد کسب‌وکارهای کوچک، افزایش درآمد و بهبود کیفیت زندگی ارتباط مستقیم دارد؛ بنابراین، یکی از پیامدهای اصلی تأمین مالی خرد، افزایش خودکفایی افراد است.

بهبود شرایط زندگی و کاهش فقر: تأمین مالی خرد به افراد کمک می‌کند تا کسب‌وکار خود را راه‌اندازی یا توسعه دهند که این امر می‌تواند منبع درآمد پایدار برای خانواده ایجاد و به بهبود وضعیت اقتصادی آنها کمک کند. همچنین تأمین مالی به افراد کم درآمد کمک می‌کند تا از خدمات بانکی مانند حساب پس‌انداز و بیمه بهره‌مند شوند و به افراد اجازه می‌دهد مدیریت مالی بهتری داشته باشند و در مواجهه با شوک‌های اقتصادی مقاوم شوند؛ علاوه بر این، با ارائه فرصت برابر به همه افراد به کاهش نابرابری اقتصادی و اجتماعی کمک می‌کند که این مسئله نه تنها باعث بهبود شرایط زندگی افراد می‌شود، به کاهش فقر نیز منجر می‌گردد و با توانمندسازی زنان و اقشار محروم، جامعه را به سمت استقلال مالی هدایت می‌کند.

از کجا بدانیم؟

نظریه‌ها: نظریه‌ها به دیدگاه‌هایی اشاره دارند که پژوهشگران برای هدایت پژوهش اتخاذ می‌کنند (Paul et al., 2017). در این بررسی ۱۴ نظریه شناسایی شد که عبارت‌اند از: نظریه نهادی، نظریه عرضه و تقاضا، نظریه ظرفیت دولت، نظریه بخش‌بندی بازار، نظریه سقف شیشه‌ای، نظریه چرخه زندگی، انگیزه-سود، نظریه ماریج فضیلت، نظریه قابلیت‌ها، نظریه تاب‌آوری-نظریه دارایی، نظریه سازمان‌های هیبریدی، نظریه اقتصاد رفتاری، نظریه مبتنی بر منابع، نظریه تکامل، نظریه نمایندگی.

زمینه‌ها: زمینه‌ها شرط یا شرایطی را توصیف می‌کنند که پژوهشی علمی را احاطه کرده است (Paul et al., 2017). در این پژوهش، زمینه‌های مطالعه‌شده در ۵۰ مقاله انتخابی شامل کشورهای مختلفی بودند که به این شرح تقسیم‌بندی شده‌اند: ۱۰ مورد بنگلادش، ۱۰ مورد هند، ۳ مورد چین، ۲ مورد اروپای شرقی و آسیای مرکزی، ۹ مورد آفریقا، ۳ مورد آمریکای لاتین، ۵ مورد آسیا (غیر از هند و بنگلادش)، ۱ مورد سایرکشورها و ۷ مورد در سطح جهانی.

روش: روش‌ها رویکرد و ماهیت شواهد تجربی استفاده‌شده برای انجام یک مطالعه را توصیف می‌کنند (Paul et al., 2017). این بررسی دو ویژگی اصلی روش‌های استفاده‌شده در ۵۰ مقاله را که مطالعه شده‌اند، در نظر می‌گیرد: رویکرد پژوهش و چارچوب زمانی. رویکردهای پژوهشی به‌کاررفته در تحقیقات تأمین مالی خرد شامل روش‌های کمی، کیفی و ترکیبی بودند. از مجموع ۵۰ مقاله، ۳۱ مقاله به روش کمی، ۹ مقاله به روش کیفی و ۱۰ مقاله به روش ترکیبی انجام شده بود. از این مقالات، ۲۸ مقاله به صورت مقطعی و ۲۲ مقاله به صورت طولی بررسی شده بودند.

چارچوب مفهومی تأمین مالی خرد

چارچوب مفهومی مرتبط با تأمین مالی خرد طبق یافته‌های پژوهش به صورت شکل (۸) است:

شکل (۸). چارچوب پیشنهادی پژوهش مبتنی بر مدل ADO-TCM تأمین مالی خرد

Figure (8). Proposed research framework based on the ADO-TCM model for microfinance

نتیجه‌گیری

هدف اصلی این پژوهش مرور نظام‌مند ادبیات تأمین مالی خرد با رویکرد ADO-TCM بود. این پژوهش به‌عنوان یکی از نخستین مطالعات جامع، به طور سیستماتیک عوامل مؤثر بر تأمین مالی خرد را بررسی و آنها را در قالب سازه‌هایی چون پیشینیان، تصمیم‌ها، پیامدها، روش‌ها، زمینه‌ها و نظریه‌ها دسته‌بندی کرده است؛ در نتیجه، چارچوبی قوی برای درک بهتر ادبیات تأمین مالی خرد ارائه می‌دهد. تأمین مالی خرد ریشه در دهه ۱۹۷۰ دارد و محمد یونس آن را توسعه داده است. تحلیل‌ها نشان می‌دهد که تأمین مالی خرد به طور چشمگیری به کاهش فقر، توانمندسازی زنان و رشد کارآفرینی به‌ویژه در کشورهای در حال توسعه کمک کرده است؛ با این حال، اثربخشی و پایداری برنامه‌های تأمین مالی خرد به عوامل مختلفی از جمله زمینه‌های اجتماعی - اقتصادی و محیط مقرراتی بستگی دارد. ادبیات نشان می‌دهد در حالی که تأمین مالی خرد می‌تواند منابع مالی حیاتی را به جمعیت‌های محروم ارائه دهد، موفقیت آن بیشتر متأثر از آموزش و سواد مالی است؛ علاوه بر این، مؤسسات تأمین مالی خرد با چالش‌های متعددی از جمله، مدیریت ریسک و نیاز به نوآوری مداوم برای پاسخ‌گویی به تقاضاهای متغیر مشتریان مواجه هستند. از دیدگاه نظری، مرور ادبیات اهمیت ادغام چارچوب‌های مختلف مانند چارچوب ADO-TCM، نظریه نهادی و دیدگاه‌های مبتنی بر منابع را برای درک بهتر و مقابله با پیچیدگی‌های موجود در بخش تأمین مالی خرد برجسته می‌کند. این چارچوب‌ها بینش‌های ارزشمندی درباره مکانیزم‌هایی ارائه می‌دهند که از طریق آنها تأمین مالی خرد بر توسعه اجتماعی - اقتصادی تأثیر می‌گذارد و همچنین عواملی که بر اثربخشی آن اثر دارند؛ بنابراین، یافته‌های این پژوهش با یافته‌های پژوهشگرانی همچون گودکین (Godquin, 2004)، اندرسون و همکاران (Anderson et al., 2002)، میگر (Meager, 2019)، دورکین و بلنکنشپ (Dworkin & Blankenship, 2009)، موردوخ (Morduch, 1999)، مرسلند و همکاران (Mersland et al., 2011)، مک‌کران (McKernan, 2002)، چلیووا و همکاران (Chliova et al., 2015)، کوپستیک و همکاران (Copestake et al., 2011)، گالما و همکاران (Galema et al., 2012)، کارلان و زینمن (Karlán & Zinman, 2008)، امین و همکاران (Amin et al., 2023)، بائر و همکاران (Bauer et al., 2012)، گورین (Guerin, 2014)، موزلی (Mosley, 2001)، ژائو و رای (Zhao & Wry, 2016)، آژیرو و زافارز (Agier & Szafarz, 2013) و ایمای و اعظم (Imai & Azam, 2012) همخوانی دارد؛ اما از منظر اینکه پژوهش حاضر در قالب چارچوب ترکیبی ADO-TCM انجام پذیرفته است، رویکردی بدیع داشته است و پژوهش‌های قبلی عمدتاً رویکردی تک‌بعدی داشته‌اند و از الگوهای ترکیبی و یکپارچه استفاده نکرده‌اند؛ علاوه بر این، یافته‌های این پژوهش با نتایج بانرجی و جکسون (Banerjee & Jackson, 2017) همخوانی ندارد که در پژوهش قوم‌نگاری خود در روستاهای بنگلادش نقش تأمین مالی خرد را در کاهش فقر بررسی کرده‌اند. آنها نتیجه گرفتند که تأمین مالی خرد نه تنها به کاهش فقر کمکی نکرده است، بلکه با افزایش سطح بدهی در جوامع فقیر، آسیب‌پذیری‌های اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی را نیز تشدید کرده است؛ بنابراین، برای درک بهتر رابطه بین تأمین مالی خرد و خطرات آسیب‌پذیری، لازم است پژوهش‌هایی در مناطق و شرایط دیگری نیز انجام شود تا این رابطه در انواع مختلف جوامع فقیر و در شرایط مختلف بررسی شود. همچنین مطالعات تطبیقی در این زمینه می‌تواند به درک عمیق‌تری از چالش‌ها و فرصت‌های تأمین مالی خرد منجر شود. با تحلیل ۵۰ مقاله پراستناد با وجود پیشرفت‌های چشمگیر در حوزه تأمین مالی خرد، این پژوهش چندین شکاف اساسی را نیز در ادبیات علمی این حوزه شناسایی کرد که نیاز به پژوهش‌های بیشتری دارد. بسیاری از مطالعات پیشین عمدتاً به برخی از کشورهای در حال توسعه از جمله: آفریقا، چین، هند و بنگلادش متمرکز شده بودند که این نشان از توجه این کشورها به حوزه تأمین مالی خرد است؛ در حالی که تأمین مالی خرد در کشورهای دیگر و توسعه‌یافته نیز نیازمند بررسی است؛ علاوه بر این فقدان مطالعات تطبیقی بین مناطق مختلف جغرافیایی دیده شد. مطالعات تطبیقی بین مناطق مختلف می‌تواند به تحلیل‌های جامع‌تری از تأثیرات اقتصادی و اجتماعی تأمین مالی خرد منجر

شود؛ علاوه بر این هر چند ۷ مورد از مطالعات پیشین تأمین مالی خرد در سطح جهانی پرداخته بررسی کرده اند، تفاوت های فرهنگی در نحوه پذیرش و اثرگذاری آن بر تأمین مالی خرد بررسی نشده است. پژوهش های آینده باید بر نقش این تفاوت ها در موفقیت یا شکست برنامه های تأمین مالی خرد تمرکز کنند. حملات رسانه های عمومی به عنوان چالشی اساسی برای مؤسسات مالی خرد و عملکرد آنها می تواند موضوعی حیاتی برای پژوهش های آینده باشد؛ در این راستا، پژوهشگران می توانند بر روی جنبه های مختلف این موضوع تمرکز کنند و پژوهشی درخصوص چگونگی تأثیر حملات رسانه ای و اطلاعات نادرست بر اعتبار و عملکرد مؤسسات مالی خرد انجام دهند؛ علاوه بر این پژوهشگران می توانند راهبردهای مختلفی را بررسی کنند که مؤسسات مالی خرد در پاسخ به حملات رسانه ای اتخاذ می کنند. پژوهش های آینده باید با هدف پرکردن شکاف های شناسایی شده به ویژه در درک تأثیرات بلندمدت تأمین مالی خرد و بررسی مدل های نوآورانه ای پیردازنده که می توانند قابلیت مقیاس پذیری و پایداری آن را افزایش دهند. نیاز به مطالعات تجربی دقیق تر با استفاده از روش شناسی های قوی برای ارزیابی اثربخشی مداخلات مختلف تأمین مالی خرد وجود دارد؛ در نتیجه، درحالی که تأمین مالی خرد به عنوان ابزاری برای توسعه اجتماعی-اقتصادی نشان داده است، پتانسیل آن تنها از طریق اصلاح مداوم شیوه ها، سیاست ها و رویکردهای نظری به طور کامل برآورده می شود. ذی نفعان از جمله سیاست گذاران، کارگزاران و پژوهشگران باید برای ایجاد اکوسیستم تأمین مالی خرد فراگیرتر و مؤثرتر همکاری کنند که بتواند با نیازهای پویا جمعیت هدف سازگار شود.

منابع

خواستار، حمزه (۱۳۸۸). ارائه روشی برای محاسبه پایایی مرحله کدگذاری در مصاحبه های پژوهشی. *روش شناسی علوم انسانی*، ۱۵(۵۸)، ۱۶۱-۱۷۴. https://method.rihu.ac.ir/article_418.html

شهیدی نسب، مصطفی (۱۳۹۵). طراحی نظام تأمین مالی خرد براساس آموزه های اقتصادی و مالی اسلامی [رساله دکتری، پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی]. گنج.

<https://ganj.irandoc.ac.ir/#/articles/fa6bef04b63f9df8c5804099591547a3>

References

- Agier, I., & Szafarz, A. (2013). Microfinance and gender: Is there a glass ceiling on loan size?. *World Development*, 42, 165-181. <https://doi.org/10.1016/j.worlddev.2012.06.016>
- AIMS Team. (2001). A conceptual framework for assessing the impacts of microenterprise services. *USAID AIMS Project. Brief, 31*. <https://www.findevgateway.org/paper/2001/12/conceptual-framework-assessing-impacts-microenterprise-services>
- Amin, S., Rai, A. S., & Topa, G. (2003). Does microcredit reach the poor and vulnerable? Evidence from northern Bangladesh. *Journal of Development Economics*, 70(1), 59-82. [https://doi.org/10.1016/S0304-3878\(02\)00087-1](https://doi.org/10.1016/S0304-3878(02)00087-1)
- Anderson, C. L., Locker, L., & Nugent, R. (2002). Microcredit, social capital, and common pool resources. *World Development*, 30(1), 95-105. [https://doi.org/10.1016/S0305-750X\(01\)00096-1](https://doi.org/10.1016/S0305-750X(01)00096-1)
- Babić, B. (2020). Identification and definition of risk, threats and disasters. *Risk Management in the Western Balkans*, 2.
- Bajde, D., Chelekis, J., & Dalen, A. V. (2022). The megamarketing of microfinance: Developing and maintaining an industry aura of virtue. *International Journal of Research in Marketing*, 39(1), 134-155. <https://doi.org/10.1016/j.ijresmar.2021.05.004>
- Banerjee, S. B., & Jackson, L. (2017). Microfinance and the business of poverty reduction: Critical perspectives from rural Bangladesh. *Human Relations*, 70(1), 63-91. <https://doi.org/10.1177/0018726716640865>
- Bauer, M., Chytilová, J., & Morduch, J. (2012). Behavioral foundations of microcredit: Experimental and survey evidence from rural India. *American Economic Review*, 102(2), 1118-1139. <https://www.iza.org/de/publications/dp/4901>
- Beg, K., Padmapriya, B., Shajar, S. N., Ahmad, M. M., & Faiyyaz, A. G. (2024). The bibliometric analysis of previous twenty-five years' literature: A microfinance review. *Heliyon*, 10(3), e24979. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2024.e24979>

- Bench, S., & Day, T. (2010). The user experience of critical care discharge: A meta-synthesis of qualitative research. *International Journal of Nursing Studies*, 47(4), 487-499. <https://doi.org/10.1016/j.ijnurstu.2009.11.013>
- Blanco, A., Pino-Mejías, R., Lara, J., & Rayo, S. (2013). Credit scoring models for the microfinance industry using neural networks: Evidence from Peru. *Expert Systems with Applications*, 40(1), 356-364. <https://doi.org/10.1016/j.eswa.2012.07.051>
- Bogan, V. L. (2012). Capital structure and sustainability: An empirical study of microfinance institutions. *The Review of Economics and Statistics*, 94(4), 1045-1058. <https://www.jstor.org/stable/23355339>
- Buckley, G. (1997). Microfinance in Africa: Is it either the problem or the solution?. *World Development*, 25(7), 1081-1093. [https://doi.org/10.1016/S0305-750X\(97\)00022-3](https://doi.org/10.1016/S0305-750X(97)00022-3)
- Caudill, S. B., Gropper, D. M., & Hartarska, V. (2009). Which microfinance institutions are becoming more cost effective with time? Evidence from a mixture model. *Journal of Money, Credit and Banking*, 41(4), 651-672. <https://doi.org/10.1111/j.1538-4616.2009.00226.x>
- Chliova, M., Brinckmann, J., & Rosenbusch, N. (2015). Is microcredit a blessing for the poor? A meta-analysis examining development outcomes and contextual considerations. *Journal of Business Venturing*, 30(3), 467-487. <https://doi.org/10.1016/j.jbusvent.2014.10.003>
- Cobb, J. A., Wry, T., & Zhao, E. Y. (2016). Funding financial inclusion: Institutional logics and the contextual contingency of funding for microfinance organizations. *Academy of Management Journal*, 59(6), 2103-2131. <https://doi.org/10.5465/amj.2015.0715>
- Copestake, J., Bhalotra, S., & Johnson, S. (2001). Assessing the impact of microcredit: A zambian case study. *Journal of Development Studies*, 37(4), 81-100. <https://doi.org/10.1080/00220380412331322051>
- DEspallier, B., Hudon, M., & Szafarz, A. (2013). Unsubsidized microfinance institutions. *Economics Letters*, 120(2), 174-176. <https://doi.org/10.1016/j.econlet.2013.04.021>
- Danaan, V. V. (2018). Microfinance and the global political economy. *International Journal of Arts and Social Science*, 1(1), 15-19. <https://www.ijassjournal.com/2018/V1I1/C.pdf>
- Dworkin, S. L., & Blankenship, K. (2009). Microfinance and HIV/AIDS prevention: Assessing its promise and limitations. *AIDS and Behavior*, 13(3), 462-469. <https://doi.org/10.1007/s10461-009-9532-3>
- Fernando, J. L. (2004). *Microfinance: Perils and prospects*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203329245>
- Ferraro, L., & Arena, C. (2024). Microfinance as facilitator for achieving the SDGs: A systematic literature review. *European Journal of Volunteering and Community-Based Projects*, 1(1), 92-103. <https://doi.org/10.5281/zenodo.10615987>
- Field, E., & Pande, R. (2008). Repayment frequency and default in microfinance: Evidence from India. *Journal of the European Economic Association*, 6(2-3), 501-509. <https://doi.org/10.1162/JEEA.2008.6.2-3.501>
- Field, E., Pande, R., Papp, J., & Rigol, N. (2013). Does the classic microfinance model discourage entrepreneurship among the poor? Experimental evidence from India. *American Economic Review*, 103(6), 2196-2226. <https://doi.org/10.1257/aer.103.6.2196>
- Galema, R., Lensink, R., & Mersland, R. (2012). Do powerful CEOs determine microfinance performance?. *Journal of Management Studies*, 49(4), 718-742. <https://doi.org/10.1111/j.1467-6486.2012.01046.x>
- Gatto, A., & Sadik-Zada, E. R. (2022). Access to microfinance as a resilience policy to address sustainable development goals: A content analysis. *Heliyon*, 8(10). <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2022.e10860>
- Gertler, P., Levine, D. I., & Moretti, E. (2009). Do microfinance programs help families insure consumption against illness?. *Health Economics*, 18(3), 257-273. <https://doi.org/10.1002/hec.1372>
- Giné, X., & Karlan, D. S. (2014). Group versus individual liability: Short- and long-term evidence from Philippine microcredit lending groups. *Journal of Development Economics*, 107, 65-83. <https://doi.org/10.1016/j.jdeveco.2013.11.003>
- Giné, X., Jakiela, P., Karlan, D., & Morduch, J. (2010). Microfinance games. *American Economic Journal: Applied Economics*, 2(3), 60-95. <https://doi.org/10.1257/app.2.3.60>
- Godquin, M. (2004). Microfinance repayment performance in Bangladesh: How to improve the allocation of loans by MFIs. *World Development*, 32(11), 1909-1926. <https://doi.org/10.1016/j.worlddev.2004.05.011>
- Guérin, I. (2014). Juggling with debt, social ties, and values: The everyday use of microcredit in rural South India. *Current Anthropology*, 55(S9), S40-S50. <https://doi.org/10.1086/675929>
- Hailu, T. (2023). *Assessment of loan default on operational performance of microfinance (Case of Peace Microfinance Share Company)*. [Doctoral dissertation, ST. Mary's University]. <http://hdl.handle.net/123456789/7787>
- Haq, M., Hoque, M., & Pathan, S. (2008). Regulation of microfinance institutions in Asia: A comparative analysis. *International Review of Business Research Papers*, 4(4), 421-450. <https://espace.library.uq.edu.au/view/UQ:170763>
- Hartarska, V., Shen, X., & Mersland, R. (2013). Scale economies and input price elasticities in microfinance institutions. *Journal of Banking & Finance*, 37(1), 118-131. <https://doi.org/10.1016/j.jbankfin.2012.08.004>
- Herath, H. M. A. K., Azeez, A. A., & Priyashantha, K. G. (2023). Efficiency and performance of microfinance

- institutions: A systematic literature review. *Kelaniya Journal of Management*, 12(3). <https://doi.org/10.4038/kjm.v12i3.7764>
- Hossain, M. I., Mia, M. A., & Pellegrina, L. D. (2024). A systematic review of gender diversity and its impact on the performance of microfinance institutions. *Future Business Journal*, 10(1), 9. <https://doi.org/10.1186/s43093-023-00294-1>
- Hulland, J., & Houston, M. B. (2020). Why systematic review papers and meta-analyses matter: An introduction to the special issue on generalizations in marketing. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 48, 351–359. <https://doi.org/10.1007/s11747-020-00721-7>
- Imai, K. S., & Azam, M. S. (2012). Does microfinance reduce poverty in Bangladesh? New evidence from household panel data. *Journal of Development Studies*, 48(5), 633-653. <https://doi.org/10.1080/00220388.2012.661853>
- Imai, K. S., Gaiha, R., Thapa, G., & Annim, S. K. (2012). Microfinance and poverty—A macro perspective. *World Development*, 40(8), 1675-1689. <https://doi.org/10.1016/j.worlddev.2012.04.013>
- Jafar, R. M. S., Hussain, S., Ahmed, W., Ullah, S., Latif, W. U., & Zhuang, P. (2016). Micro-finance and its impacts on people and societies. *Journal of Poverty, Investment and Development*, 27, 53-54. <https://iiste.org/Journals/index.php/JPID/article/view/32203>
- Judijanto, L., Utami, E. Y., & Lesmana, T. (2024). Financial inclusion strategies: A bibliometric study of microfinance and economic development initiatives. *West Science Interdisciplinary Studies*, 2(04), 799-809. <https://doi.org/10.58812/wsis.v2i04.798>
- Kaboski, J. P., & Townsend, R. M. (2011). A structural evaluation of a large-scale quasi-experimental microfinance initiative. *Econometrica*, 79(5), 1357-1406. <https://doi.org/10.3982/ECTA7079>
- Kannan, M., & Panneerselvam, A. (2013). The microfinance in India-An overview. *International Journal of Current Research and Academic Review*, 1(1), 78-83. <http://www.ijrcrar.com/vol1/M.Kannan%20and%20A.%20Panneerselvam.pdf>
- Karlan, D. S., & Zinman, J. (2008). Credit elasticities in less-developed economies: Implications for microfinance. *American Economic Review*, 98(3), 1040-1068. <https://doi.org/10.1257/aer.98.3.1040>
- Kent, D., & Dacin, M. T. (2013). Bankers at the gate: Microfinance and the high cost of borrowed logics. *Journal of Business Venturing*, 28(6), 759-773. <https://doi.org/10.1016/j.jbusvent.2013.03.002>
- Khandker, S. R., & Samad, H. A. (2018). Bangladesh's structural transformation: The role of infrastructure. *Economic and Social Development of Bangladesh: Miracle and Challenges*, 71-92. https://doi.org/10.1007/978-3-319-63838-6_4
- Khastar, H. (2009). A method for calculating coding reliability in qualitative research interviews. *Methodology of Social Sciences and Humanities*, 15(58), 161-174. https://method.rihu.ac.ir/article_418.html?lang=en [In Persian].
- Khatri, P., Dutta, S., & Kaushik, N. (2022). Changing patterns of the teacher as a servant leader in Asia Pacific: A review and research agenda. *Trends in Asia Pacific Business and Management Research*, 157-186. <https://doi.org/10.1080/13602381.2020.1857562>
- Khavul, S., Chavez, H., & Bruton, G. D. (2013). When institutional change outruns the change agent: The contested terrain of entrepreneurial microfinance for those in poverty. *Journal of Business Venturing*, 28(1), 30-50. <https://doi.org/10.1016/j.jbusvent.2012.02.005>
- Koi-Akrofi, G. Y., Aboagye-Darko, D., Gaisie, E., & Banaseka, F. (2023). IT project success in perspective: Systematic literature review analysis founded on the ADO, TCM and the PSALAR frameworks. *Management Review Quarterly*, 74, 2401-2441. <https://doi.org/10.1007/s11301-023-00362-4>
- Kumar, V., Chauhan, M., & Kumar, R. (2015). An overview of microfinance in India. *Abhinav-National Monthly Refereed Journal of Research in Commerce & Management*, 4(10), 19-26.
- Lim, W. M. (2020). A marketing mix typology for integrated care: The 10 Ps. *Journal of Strategic Marketing*, 29(5), 453-469. <https://doi.org/10.1080/0965254X.2020.1775683>
- Lim, W. M., Yap, S. F., & Makkar, M. (2021). Home sharing in marketing and tourism at a tipping point: What do we know, how do we know, and where should we be heading?. *Journal of Business Research*, 122, 534-566. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2020.08.051>
- Mahmud, S. (2003). Actually how empowering is micro-credit?. *Development and Change*, 34(4), 577-605. <https://doi.org/10.1111/1467-7660.00320>
- McKernan, S. M. (2002). The impact of microcredit programs on self-employment profits: Do noncredit program aspects matter?. *Review of Economics and Statistics*, 84(1), 93-115. <http://dx.doi.org/10.1162/003465302317331946>
- Meager, R. (2019). Understanding the average impact of microcredit expansions: A Bayesian hierarchical analysis of seven randomized experiments. *American Economic Journal: Applied Economics*, 11(1), 57-91. <https://doi.org/10.1257/app.20170299>
- Mersland, R. (2009). The cost of ownership in microfinance organizations. *World Development*, 37(2), 469-478.

- <https://doi.org/10.1016/j.worlddev.2008.03.006>
- Mersland, R., Randøy, T., & Strøm, R. Ø. (2011). The impact of international influence on microbanks' performance: A global survey. *International Business Review*, 20(2), 163-176. <https://doi.org/10.1016/j.ibusrev.2010.07.006>
- Morduch, J. (1999). The role of subsidies in microfinance: Evidence from the Grameen Bank. *Journal of Development Economics*, 60(1), 229-248. [https://doi.org/10.1016/S0304-3878\(99\)00042-5](https://doi.org/10.1016/S0304-3878(99)00042-5)
- Mosley, P. (2001). Microfinance and poverty in Bolivia. *Journal of Development Studies*, 37(4), 101-132. <https://doi.org/10.1080/00220380412331322061>
- Nghiem, H. S. (2005). Analysing the effectiveness of microfinance in Vietnam: A conceptual framework. *Unpublished manuscript, School of Economics, The University of Queensland*. <https://B2n.ir/d09419>
- Nkungwana, S. C. (2020). *Microfinance and welfare of households in Ngcobo villages in the Eastern Cape Province*. [Master Thesis, Faculty of Commerce, Graduate School of Business (GSB)]. OpenUCT. <http://hdl.handle.net/11427/32892>
- Palmkvist, F., & Lin, R. P. J. (2015). *Wo e's e power et through microfinance self-help groups: A Systematic Literature Review* [Bachelor thesis, Aarhus University].
- Pattnaik, D., Ray, S., & Hassan, M. K. (2024). Microfinance: A bibliometric exploration of the knowledge landscape. *Heliyon*, 10(10), e31216. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2024.e31216>
- Paul, J., & Benito, G. R. G. (2018). A review of research on outward foreign direct investment from emerging countries, including China: What do we know, how do we know and where should we be heading?. *Asia Pacific Business Review*, 24(1), 90-115. <https://doi.org/10.1080/13602381.2017.1357316>
- Paul, J., & Criado, A. R. (2020). The art of writing literature review: What do we know and what do we need to know?. *International Business Review*, 29(4), 101717. <https://doi.org/10.1016/j.ibusrev.2020.101717>
- Paul, J., & Rosado-Serrano, A. (2019). Gradual internationalization vs born-global/international new venture models: A review and research agenda. *International Marketing Review*, 36(6), 830-858. <https://doi.org/10.1108/IMR-10-2018-0280>
- Paul, J., Khatri, P., & Duggal, H. K. (2024). Frameworks for developing impactful systematic literature reviews and theory building: What, why and how?. *Journal of Decision Systems*, 33(4), 537-550. <https://doi.org/10.1080/12460125.2023.2197700>
- Paul, J., Lim, W. M., O'Cass, A., Hao, A. W., & Bresciani, S. (2021). Scientific procedures and rationales for systematic literature reviews (SPAR-4-SLR). *International Journal of Consumer Studies*, 45(4), O1-O16. <https://doi.org/10.1111/ijcs.12695>
- Paul, J., Parthasarathy, S., & Gupta, P. (2017). Exporting challenges of SMEs: A review and future research agenda. *Journal of World Business*, 52(3), 327-342. <https://doi.org/10.1016/j.jwb.2017.01.003>
- Pimpale, V. K. (2012). An introductory overview of microfinance in India: An enquiry into future prospects. *International Journal of Marketing, Financial Services and Management Research*, 1, 2277-3622.
- Roodman, D., & Morduch, J. (2014). The impact of microcredit on the poor in Bangladesh: Revisiting the evidence. *Journal of Development Studies*, 50(4), 583-604. <https://doi.org/10.1080/00220388.2013.858122>
- Rosyada, F., Handoko, A. R., Riyanto, F. D., & Andriani, S. (2024). Determinants of financing decisions for micro enterprises in Malang City in 2022-2023 moderated by Islamic financial literacy. *Journal of Indonesian Applied Economics*, 12(1), 27-45. <https://doi.org/10.21776/ub.jiae.2024.012.01.3>
- Sandelowski, M., Barroso, J., & Voils, C. I. (2007). Using qualitative met summary to synthesize qualitative and quantitative descriptive findings. *Research in Nursing & Health*, 30(1), 99-111. <https://doi.org/10.1002/nur.20176>
- Sen, A. (2007). The capability approach. *Journal of Human Development*, 8.
- Servin, R., Lensink, R., & Van den Berg, M. (2012). Ownership and technical efficiency of microfinance institutions: Empirical evidence from Latin America. *Journal of Banking & Finance*, 36(7), 2136-2144. <https://doi.org/10.1016/j.jbankfin.2012.03.018>
- Schreiner, M., & Colombet, H. H. (2001). From urban to rural: Lessons for microfinance from Argentina. *Development Policy Review*, 19(3), 339-354. <https://doi.org/10.1111/1467-7679.00138>
- Shahidinasaab, M. (2016). *Designing a microfinance system based on Islamic economic and financial teachings* [Doctoral dissertation, Research Institute for Culture and Islamic Thought]. Ganj. <https://ganj.irandoc.ac.ir/#/articles/fa6bef04b63f9df8c5804099591547a3> [In Persian].
- Ssewamala, F. M., Neilands, T. B., Waldfogel, J., & Ismayilova, L. (2012). The impact of a comprehensive microfinance intervention on depression levels of AIDS-orphaned children in Uganda. *Journal of Adolescent Health*, 50(4), 346-352. <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2011.08.008>
- Strauss, A., & Corbin, J. (1994). Grounded theory methodology: An overview. In N. K. Denzin & Y. S. Lincoln (Eds.), *Handbook of Qualitative Research* (pp. 273-285). Sage Publications, Inc. <https://psycnet.apa.org/record/1994-98625-016>
- Tarozzi, A., Desai, J., & Johnson, K. (2015). The impacts of microcredit: Evidence from Ethiopia. *American*

- Economic Journal: Applied Economics*, 7(1), 54-89. <https://doi.org/10.1257/app.20130475>
- Taylor, M. (2011). Freedom from poverty is not for free: Rural development and the microfinance crisis in Andhra Pradesh, India. *Journal of Agrarian Change*, 11(4), 484-504. <https://doi.org/10.1111/j.1471-0366.2011.00330.x>
- Taylor, M. (2012). The antinomies of financial inclusion: Debt, distress and the workings of Indian microfinance. *Journal of Agrarian Change*, 12(4), 601-610. <https://doi.org/10.1111/j.1471-0366.2012.00377.x>
- Tham, W. K., Lim, W. M., & Vieceli, J. (2023). Foundations of consumption and production in the sharing economy. *Electronic Commerce Research*, 23(4), 2979-3002. <https://doi.org/10.1007/s10660-022-09593-1>
- Thomas, A., & Gupta, V. (2022). Tacit knowledge in organizations: bibliometrics and a framework-based systematic review of antecedents, outcomes, theories, methods and future directions. *Journal of Knowledge Management*, 26(4), 1014-1041. <https://doi.org/10.1108/JKM-01-2021-0026>
- Tsai, K. S. (2004). Imperfect substitutes: The local political economy of informal finance and microfinance in rural China and India. *World Development*, 32(9), 1487-1507. <https://doi.org/10.1016/j.worlddev.2004.06.001>
- Turvey, C. G., & Kong, R. (2010). Informal lending amongst friends and relatives: Can microcredit compete in rural China?. *China Economic Review*, 21(4), 544-556. <https://doi.org/10.1016/j.chieco.2010.05.001>
- Van Breda, A. D. (2001). *Resilience theory: A literature review*. South African Military Health Service, Pretoria, South Africa. <https://www.academia.edu/19596069>
- Vanroose, A., & D'Espallier, B. (2013). Do microfinance institutions accomplish their mission? Evidence from the relationship between traditional financial sector development and microfinance institutions outreach and performance. *Applied Economics*, 45(15), 1965-1982. <https://doi.org/10.1080/00036846.2011.641932>
- Walsh, D., & Downe, S. (2005). Meta-synthesis method for qualitative research: A literature review. *Journal of Advanced Nursing*, 50(2), 204-211. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2648.2005.03380.x>
- Watkins, T. A. (2018). An Introduction to Microfinance. In *Introduction to Microfinance* (pp. 1-34). https://doi.org/10.1142/9789813140745_0001
- Wijesiri, M., Viganò, L., & Meoli, M. (2015). Efficiency of microfinance institutions in Sri Lanka: A two-stage double bootstrap DEA approach. *Economic Modelling*, 47, 74-83. <https://doi.org/10.1016/j.econmod.2015.02.016>
- Zeller, M., & Meyer, R. L. (2002). *The Triangle of Microfinance: Financial Sustainability, Outreach, and Impact*. International Food Policy Research Institute (IFPRI). <https://ideas.repec.org/p/fpr/fpstat/40.html>
- Zhang, Z., Cai, Y. Y., Zhang, Y., Gu, D. J., & Liu, Y. F. (2015). A distributed architecture based on microbank modules with self-reconfiguration control to improve the energy efficiency in the battery energy storage system. *IEEE Transactions on Power Electronics*, 31(1), 304-317. <https://doi.org/10.1109/TPEL.2015.2406773>
- Zhao, E. Y., & Lounsbury, M. (2016). An institutional logics approach to social entrepreneurship: Market logic, religious diversity, and resource acquisition by microfinance organizations. *Journal of Business Venturing*, 31(6), 643-662. <https://doi.org/10.1016/j.jbusvent.2016.09.001>
- Zhao, E. Y., & Wry, T. (2016). Not all inequality is equal: Deconstructing the societal logic of patriarchy to understand microfinance lending to women. *Academy of Management Journal*, 59(6), 1994-2020. <https://doi.org/10.5465/amj.2015.0476>
- Zimmer, L. (2006). Qualitative meta-synthesis: A question of dialoguing with texts. *Journal of Advanced Nursing*, 53(3), 311-318. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2648.2006.03721.x>